12. szám. Budapest, 1875. szombat, január 16. **II. évfolyam.**

Kiadó hivatal:
muzeum-uteza 8-ik szám.

Előfizetési árak:
Egész évre . . . 16 ft. Negyed évre . . 4 ft.
Félévre . . . . 8 ft. Egy hónapra . 1 ft. 40

A lap szétküldésére vonatkozó reclamatiók előfizetési pénzek és hirdetmények a kiadó-hivatalba intézendők.

EGYETÉRTÉS

Szerkesztési iroda:
muzeum-uteza 8-ik szám.

A lap szellemi részét illető minden közlemény ide küldendő.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kezektől fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

Előfizetési feltételek
az
„EGYETÉRTÉS“
1875-ik évi folyamára.

Jan.—decz. egész évre . . . . 16 frt.
Jan.—junius fél évre . . . . 8 frt.
Jan.—márcz. évnegyedre . . . 4 frt.
Január végeig egy hóra . . . 1 frt 40.

Az előfizetési pénzek az „Egyetértés“ kiadóhivatalába (muzeum utcza 8. sz.) intézendők bérmentesen.

Előfizethetni: vidéken minden kir. postahivatalnál és könyvárusnál, Budapesten minden könyvárusnál, valamint Kocsi Sándor könyvnyomdai irodájában, Országut 39. sz. Luby ház.

Az előfizetési pénzek beküldésére, legczélszerübb a postai utalvány lapokat használni.

Hogy a lap pontos szétküldésében fenakadás ne történjék, kérjük a tisztelt közönséget, méltóztassanak megrendeléseiket, illetőleg előfizetéseik megujitását mielőbb megtenni.

A kommentár.

III.

Csernátony czikkének némely részleteire kell még reflectálnom, hogy kimutassam, mily állásba lesznek általuk helyezve Tisza Kálmán és a balközép, ha nem következik be részükről egy határozott desaveu.

Két alternativát állitott föl Csernátony: vagy egyesüljenek Tisza és Sennyey, vagy ne egyesüljenek, hanem alkossák meg a liberalis és conservativ pártokat, de a sulyt az egyesülésre fekteti, Csernátony ezt óhajtja első sorban s érveléseinek legfőbb része annak kimutatásával foglalkozik, hogy a Tisza és Sennyey közt való homogeneitási vonásokat és találkozási pontokat előtérbe állitsa, ellenben az egyesülés látszólagos akadályainak horderejét lehetőleg leszállitsa.

Hogy Tisza és Sennyey is a teljesen szeplőtlen jellem reputatiójával bir, hogy mind a kettő nagy tehetségü ember, hogy ketten vitték a 9-es és az adóbizottságban a döntő szerepet, hogy mind a kettő nagy ur stb., mindez nem tartozik a dologhoz, ép oly kevéssé, mint ha azt emelné ki, hogy mind a kettő nem corpulens, hanem szikár termetü; mind ez egyátalában nem argumentum arra, hogy közös politikát kövessenek, mert mindez legkevésbé sem akadályoztathatja őket abban, hogy tökéletes ellenlábasak legyenek, ha nézeteik a politikai tárgyakra nézve eltérők. De jellemző az, hogy Csernátony ezen személyes tulajdonokra sulyt fektet, mert mutatja mennyire nem elvi, mennyire nem tárgyilagos az ő egész politikája, mennyire személyi, kizárólagosan.

De ha sulyt fektet is a személyi tulajdonok összhangzatos voltára, természetesen nem mulaszthatja el kimutatni, hogy a politikai legfőbb kérdésekre nézve sincs köztük oly különbség, mely egyesülésüket akadályozhatná. Az 1867-ki egyezményre vonatkozólag következőképen állitja egymás mellé Tisza Kálmánt s egyszersmind a balközéppártot és b. Sennyeyt, — itt idéznem kell Csernátonynak szavait: „— . . . . báró Sennyey Pál nem proclamálta a hét évi uralkodás urainak müködési terrenumát olyan paradicsomnak, melyben a nemzet minden kivánságai teljesültek s csak egy fáról tilos enni, t. i. az 1867-ki 12. czikkely roszszának és jónak tudásának infallibilis fájáról, hanem egyszerüleg csak azt jegyezte meg, hogy arról a fáról — ámbár sok kigyó van rajta — ez idő szerint, s ki tudja még meddig nem lehet almát kapni, Éva utján sem, a magyar Adám ártatlanságának, s hogy lehessen bár mikor is, arra előföltétela nemzeti megélhetés biztositása. És ezt mondja — az egész balközéppel együtt — Tisza Kálmán is, ki a maga részéről sohasem proclamálta, hogy az 1867-ki kiegyezés megszüntette a conservativ párt létesülési jogát s csak a „deákpárt“ czége alatt figuráló clique-uralom alázatos szolgái gyanánt ismerheti el a conservativ hirben álló államférfiak létezését.“

Mily nehezen esik Csernátonynak abba az almába beleharapni, csak beszélni is arról a közösügyi kérdésről, mennyire en bagatelle szeretné mint mellékes dolgot tekinteni azt a tilos alma históriát, mutatja ezen irály, mely még tőle is tulságosan bizarr, az idézett helynek végén levő fordulat pedig ez előzményekkel semmi összefüggésben sem áll. De hát előttünk és Csernátonyn kivül körülbelől mindenki előtt ez a főkérdés s most már lássuk miként jellemzi épen ezen kérdésre nézve a balközéppnek és Tiszának álláspontját.

Szerinte valamint Sennyey, ugy Tisza Kálmán és a balközép is azon nézetben vannak, hogy az 1867. 12. t. czikkelyen csak akkor lehet változtatni, ha az előföltétel, a nemzeti megélhetés biztositva van. Ha ez igy volna, akkor a balközép, akkor Tisza teljesen feladta volna azokat a fel nem adható elveket, melyeknek valósitását épen a nemzeti megélhetés biztositása végett tartotta eddig a baloldal szükségesnek. Hát hiszen épen azért elleneztük mindnyájan az 1867-iki pactumot, mivel azt tartottuk, hogy e mellett nincs biztositva Magyarország önállósága és függetlensége, mert azt hittük, hogy azon pactum mellett Magyarország nem képes elviselni a rárakott terheket, hogy annak pénzügyi bukás és anyagi romlás lesz kimaradhatlan következménye. Be is van teljesen bizonyitva, hogy az 1867-iki egyezmény mellett Magyarország nem élhet meg; miként akarják tehát egy részről Sennyey, más részről Tisza és a balközép biztositani a nemzeti megélhetést ugyanazon alapon, melyen annak eszközlése lehetetlennek bizonyult, ez az ő titkuk, de kell lenni valami arcanumjoknak s ha ennek segitségével biztositani képesek a nemzeti megélhetést, akkor nincs szükség a régi bihari pontokra s érthető, hogy azt a szögre akasztották. Mi nem ismerjük azon arcanumot s a mig nem fogjuk megismerni, addig a Csernátony által előadott felfogását Sennyeynek és a balközépnek nem tarthatjuk egyébnek, mint azon bölcs politikának, hogy ne menjünk a vizbe, mig uszni meg nem tanultunk, nem tarthatjuk egyébnek, mint a lovát koplalni tanitó czigány finánez-politikájának.

De van még egy érdekes részlet Csernátony fejtegetéseiben, melylyel jellemezni és definiálni akarja álláspontját azon Sennyeynek, a kivel való egyesülését a balközépnek lehetségesnek állitja és ajánlja. Ezen érdekes hely az, melyben az Asbóth-féle röpiratról beszél s azt mondja, hogy távol van tőle legkevésbé is összeköttetésbe hozni akarni Sennyeyt azon röpirattal. Csodálatos! Hiszen, ha adna még Csernátony legkisebbet is arra, hogy a régi „nem kell delegatió, nem kell közöshadsereg“-féle baloldali programm a balközépnek feladhatlan s fel nem adott elve, akkor azt a Sennyeyt, a kivel egyesülni akar, épen nagyon szoros összeköttetésbe kellene hoznia az Asbóth-féle röpirattal. Mert hát mit mond a magyar conservativ politika Keresztelő Jánosa gyanánt szereplő röpiratiró, mik egész munkájának végconclusiói? Nem egyéb, mint az, hogy haza kell hozni a magyar ezredeket, életbe kell léptetni a területi divisió rendszerét, szerves összefüggésbe kell hozni a rendes magyar haderőt a honvédséggel, magyar vezényszót kell behozni a magyar csapatoknál, egyedül a főhadparancsnokságnak kell alárendelni, a közös hadügyminiszterium felesleges s ha mindez igy rendeztetnék be, akkor nem volna szükség a delegatióra, s hogy mindezekben a balközéppnek tökéletes igaza van. Azon Sennyeyvel akarni egyesülni, a ki ezeket sugalta volna — ennek volna értelme, s ha azért sürgetné Csernátony az egyesülést mivel igen is meg van győződve, hogy mind ezen dolgokat Sennyey sugalta, akkor csodálkozhatnánk talán optimismusán, de mondhatnók, hogy az „elvfentartás“ szellemében keresi az „utakat és módokat“. És tán nem is volna épen képtelenség ugy okoskodni, hogy a conservativek nagyon kevéssel készek lettek volna ugyan megelégedni, mikor az 50-es években ismeretes memorandumaikat benyujtották, mikor a verstärkter Reichsrathba elmentek, mikor az októberi diplomát csinálták, mikor a Deák-féle „jogfolytonosság“-nak ellene voltak, de midőn az 1867-iki egyezményt létrejönni segitették, azzal nem identificálták magukat, s igy, ha nem mutattak is korábban nagy scrupulositást, de föl is tartották cselekvési szabadságukat, s azért talán alkalmasak is volnának arra, hogy most, midőn ismét parancsolólag állitja elő a financialis szükség a továbbmenetelt, kisérletet tegyenek ezen továbbmenetelre találni utat és módot, mindenesetre alkalmasabbak volnának erre, mint a Deákpárt, mely az 1867-iki mü infallibilitásának elméletével elégeti botorul a hajókat háta mögött. De mind ettől távol áll Csernátony, ő ellenkezőleg azzal bókol Sennyeynek, hogy eszébe sem jut az Asbóth-féle röpirat conclusióit az ő sugalmazásának tulajdonitani; ő ellenkezőleg tisztázza Sennyeyt a régi baloldali programmhoz hajlásnak lehető imputatiójától, ugy állitja oda, mint a közjogi kérdésekben 13 próbás deákpártit, s mint ilyennel keresi, egyedül csak személyes tulajdonaira támaszkodva, az egyesülést.

Figyelmet érdemel még Csernátonynak azon mondása is, hogy minden egyeben kivül meggyőzi őt Tisza és Sennyey egyesülésének lehetőségéről az is, hogy a jobboldali sajtó is csak közigazgatási kérdésekben lát különbséget Tisza és Sennyey közt. Tehát közjogi kérdésekre nézve nincs köztük különbség, ez annyira magától érthető dologgá vált az előzmények után, hogy constatirozott ténynek veszi a jobboldali sajtó is. Quod erat demonstrandum.

Nem akarok hosszas lenni sok egyéb idézhető dolgokra terjeszkedvén ki, az eddigiek eléggé illustrálják azt az állást, melyet Tiszának és a balközéppnek szánt, melyet neki imputált Csernátony. És itt már nem saját szakálára mondott egyéni nézeteket, egyenesen állitja, hogy Tisza és a balközép igy és igy vélekedik. Tiszán és a balközépen áll, megengedik-e, hogy felőlük ily állitások tétessenek. Ha nem, szólanak, kénytelenek volnánk azt mondani: qui tacet consentire videtur.

Tisza Kálmán beszédét mi ugy magyaráztuk, hogy hajlandó erősebb állást foglalni a fel nem adott elvek mellett s ezt a benyomást tette beszéde más oldalon is, fent és alant. Sok hézagot láttunk beszédében ezen hézagokat a logika által javunkra igyekeztünk betölteni. De Tisza beszédének elmondatása után rövid idő alatt sok történt kiábránditásunkra. Jöttek Csernátony czikkei, az I—V. szám, melyekre eddig különösen reflectáltam, jöttek a balközép tagjainak a pénzügyi bizottságban tett nyilatkozatai s jött ismét Csernátony czikkeinek folytatása. Móricz Pál és Péchy Tamás beszédeiben egyetlen árva szó sem fordult elő (mint a lapokból értesültünk) a közös ügyről; tettek a pénzügyi bajok orvoslására különböző javaslatokat, melyeknek érdeméből semmit levonni nem akarunk, de az 1867-ki pactum nenyuljhozzám-virág kérdéseiben, nevezetesen a hadseregre nézve semmivel sem mentek tovább vagy tán odáig sem, mint a deákpártnak több tagjai például Wahrmann Mór. Ezen nyilatkozatok egészen azon körben mozogtak, melyeket mint a balközép által elfogadandó programmot, mint egy Tisza által kibocsátandó pártalakitási fölhivás tartalmát Csernátony előad. Szerinte Tisza Kálmánnak egy fölhivást kellene kibocsátani egy liberalis párt alakitására, melynek programmját a következő tárgyak képeznék: nemzeti jegybank, az Ausztriával való vám és kereskedelmi szerződés gyökeres megváltoztatása, a hadügyi budget leszállitása, közigazgatási és igazságszolgáltatási reform, a felsőház rendezése. Hogy mily különbség van ezen pontok és a bihari pontok közt, ahoz nem kell magyarázat. A közjogi kérdésekre nézve Csernátony tökéletesen utólérte Ghyczy Kálmánt, ismételve mondja, hogy a közösügyek eltörléséről egyhamar semmi esetre nem lehet szó s egész kedvteléssel sorolja elő egy hosszu litaniában azon akadályokat, mint megannyi versenygátakat és árkokat, melyek annak utjában állanak. És ha most már visszagondolunk Tisza Kálmán ujévi beszédének némely helyeire, ha visszagondolunk arra, hogy ő csak a mult kritikája alakjában emlitette meg az 1867-diki dolgokat, melyek a mostani helyzetnek kutforrásai voltak, hogy csak alig emlitette meg a „hadügynek némely módozatait“, s a magyar hadsereg helyett a tulságos nagy quótát hangsulyozta: elcsüggedve kell észlelnünk az ujévi beszéd és a balközép emlitett tagjainak s Csernátonynak nyilatkozatai közt a félreismerhetlen családi hasonlatosságot.

Nincs szándékomban Csernátonyval szemben vitatni azon dolgokat, melyeket vele együtt vitattam oly gyakran szemben a jobboldallal. Egyedüli czélom az volt ez alkalommal, hogy azon állást, melybe Csernátony czikkei által a balközép helyeztetett, feltüntessem.

Legyen szabad remélnünk, hogy Tisza Kálmán, hogy a balközép nem fogadja el ezen helyzetet. Nagy ideje, hogy azon kétértelmü állásból, melyben már oly régóta vergődik, kilépjen valahára közéletünk munkásságának ezen jelentékeny factora, és jelentékenysége egész sulyát vethesse a cselekvés mérlegébe.

Mocsáry Lajos.

Az „Oesterr. Correspondenz“ szerint a **delegatiók** csak f. évi augusztus 25-ére hivatnak össze.

A pénzügyi bizottság tegnap esti ülésében történt dolgok nagy izgatottságot keltettek.

A „Pesti Napló“ irja:

A helyzet eléggé komoly. Mi nem kutatjuk Ghyczy miniszter elhatározásait; — természetesnek találjuk, ha a magára vállalt feladatot sulyosnak tartja, s ha akadnak, kik neki azon felfogást is tulajdonitják, hogy nagyon közel a határ, melyen ama kötelessége, melynek teljesitésére vállalkozott, véget ér.

Valószinü, hogy holnap több lap Ghyczy lemondását jelenti, s abban tölti majd kedvét, hogy tulozza a válságot. Mi az ilyes hireket alaptalanoknak tartjuk, s hozzátehetjük ehhez azt is, hogy közvetlenül az ülés után Ghyczyt számos barátja kereste meg, hogy ne tekintse feladatát befejezettnek.

A „P. Lloyd“ következőleg szól:

Az önlegyőzés bizonyos foka kell ahoz, hogy elhallgassuk a legkeményebb kritikát, melyet a p. ü. bizottság eljárása provokál. Az ugyan igaz, hogy az uj adók eredménye a legkedvezőbb esetben sem volna 13 millió, s hogy a pénzügyminiszter maga is alig állna e szám helyességéért „fejével“ jót. Mégis őszintén kivántuk volna, hogy javaslatát a bizottság fogadja el. Ez urak meggondolhatták volna, hogy optimizmus, könnyelmüség vagy szédelgés még sem tartoznak Ghyczy hibái közé. Egy kis gondolkodás után arra is reá jöttek volna, melyek a pénzügyminiszter eljárásának alapját képező indokok. Hogy végre az adók eredménye 3 vagy 4 millióval elmarad-e az előirányzat mögött, — ez a kérdés — legalább a mi nézetünk szerint — a pénzügyminiszterre nézve másodsorban állt; legfontosabb volt azon nagy erkölcsi benyomás, melyet ugy az országban, mint messze a határokon tul okozott volna az, ha egy az ő általa kivánt értelmü parlamenti határozat azt bizonyitja vala, hogy legalább határozott akarattal rendelkezünk, hogy a hiányt önerőnkből, s tehetségünk összes megfeszitésével akarjuk fedezni . . . A bizottság több órai, nem épen tanulságos vita után a tanácstalanság oly képét nyujtá, mely sem neki nem válik becsületére, sem az ország külhitelének hasznára.

Az ügy, mint alábbi tudósitásunkból látni fogja az olvasó, akkép végződött, hogy a pénzügyi bizottság Zsedényi inditványát fogadta el, hogy a fedezet módjairól egyáltalában nem mond véleményt. A biz. jelentés e szerint elő fogja adni Ghyczy javaslatait, s végül azt jegyzi meg, hogy e javaslatok mennyiben fedezik a deficitet a felett csak e javaslatok megvitatása után lehet véleményt mondani.

Szapáry Gy. gr. belügyminiszter, mint a „K“ irja, a **megyék kikerekitésére** vonatkozó tjavaslatát módositott alakban legk zelebb ismét a minisztertanács elé terjeszti. — Egyelőre csak annyit jegyez meg a nevezett lap, hogy Árva, Thurócz, Liptómegyék, továbbá Hunyad és Zaránd megyék egyesitése, valamint a déli megyék szaporitása, a székelység elszigetelésével együtt végleg elmarad.

Móricz Pál holnap interpellálni fogja a kormányt **a bankkérdésben,** kifejtve, hogy ez sem az osztrák tartományok, sem a dynastia érdekeivel ellentétben nincsen, és hogy az osztrák nemzeti bankkal Magyarországnak semmi szerződése nem lévén, kötelezni Magyarországot semmire sem lehet; és egyuttal ki fogja jelenteni, hogy ha a kormány hazánk érdekeinek megfelelőleg erélyesen fog fellépni, akkor ez ügyben a balközép mellette lesz és támogatni fogja.

A közl. miniszter megbizottat küldött Belgiumba, hogy ott a magyar **délnyugoti vasutak egyesitése** tárgyában az arra ajánlkozott és a miniszter által kijelölt bankárcsoportokkal érintkezésbe tegye magát. — A miniszteri kiküldött, a „K.“ szerint e tárgyban már a legkedvezőbb jelentéseket irta a miniszternek, melyek alapján az érdemleges tárgyalások valós zinüleg legközelebb megkezdődnek.

Az igazságügyminiszter az ügyvédvizsgáló bizottságba, mint a „K.“ értesül, következő tagokat nevezte ki: elnök Szabó Imre, semmitőszéki biró; elnöki helyettes Daruváry Alajos, kir. táblai tan.-elnök, tagok az egyetemről Apáthy, Wenczel, Baintner és Lechner, a legfőbb itélőszéktől Tóth Elek, a kir. táblától Zlinszky Imre, Knorr Alajos, Kaszay Zsigmond és többen. — A vizsgáló bizottság tagjait felerészben az ügyvédi kamara fogja választani.

Tegnapi számunkban tévesen volt mondva, hogy a pénzügyi bizottságban Mihajlovics a pénzügyminiszter előterjesztésére szavazott. Mellette Széll Kálmán, Horváth Lajos, Torma Károly és b. Lipthay Béla szavaztak.

A hivatalos lap mai számában a hivatalnokok drágasági pótléka tárgyában felmerült hirrel szemben megjegyzi, hogy a tényállás csak az, hogy a miniszterelnök a magyar tisztviselők anyagi helyzetök enyhitését kérő felségfolyamodását közelebb a pénzügyminiszterrel közölte, ki is e kérvényt épen ugy, mint minden más kérvényt, szabályszerü tárgyalás alá vétette.

A zárszámadási bizottság mai ülésében Csávolszky Lajos referált a közlekedési miniszterium költségvetésének 1869-ki zárszámadásáról; utána Ordódy Pál a pénzügyminiszterium tárczájáról. — Az államvagyon, mely körül mint értesülünk, lényeges tulkiadások merültek fel, a legközelebbi ülésben kerül tárgyalás alá.

A pénzügyi bizottságból.

A bizottság tegnapi ülésének végét, mely a legérdekesebb volt, mai számunkban csak röviden közöl hettük s fontosságánál fogva adjuk azt most egész terjedelmében. — Az e részről szóló tudósitás igy hangzik:

Csengery Antal elnök a jövedelmek szaporitását illetőleg elsorolja azon módokat, melyekre nézve a bizottságban nem volt nézetkülönbség.

A bizottság a jelentésben fölemlitendőnek tartja: 1) az államjavak eladását, illetőleg czélszerübb s helyesb értékesitését. 2) a kereskedelmi s vámszerződésnek az ország érdekeire nézve előnyösb átalakitását és pedig különösen a közvetett adókról szóló pont módositását: 3) a bankügy megoldását, melytől közvetve és közvetlenül mind az állam pénzügyi helyzetének javitása, mind az ország jobb gazdasági állapota várható.

De mindez nem nyujtván rögtöni segélyt, az állam pénzügyeinek javitására pedig rögtön levén szükség, fölmerülnek a deficit azonnali megszüntetésének módozatai. Erre nézve több ut ajánltatott. Az elnök mindenekelőtt a két ellentétet állitja egymással szembe: a) az adók szaporitását; b) a kölcsönt. A pénzügyminiszter 13 millió adószaporitást ajánl, az első kérdés tehát az: elfogadja-e a bizottság a pénzügyminiszter e javaslatát — igen, vagy nem? Átalánosan elismerték, hogy a kérdés helyesen van föltéve; többen (Somssich, Muzslay, Mihajlovics) azonban kijelenték, hogy arra nem szavazhatnak. Ők csak föltételesen szavazhatják meg az adóemelést.

Somssich Pál a minisztertől részletes financiális programmot kivánt, olyant, minőt a kilenczes bizottság előterjesztett. **Ghyczy** kijelenté, hogy a minő programmot adhat, azt már előterjeszté.

Somssich erre felolvasá a pénzügyi bizottsági jelentés azon tervezetét, melyet ő fogalmazott s melyet elfogadásra ajánl. E jelentés igy hangzik: A jelentés előadná a budget főbb számait s azután igy szólana. „E szerint az 1875-ki költségvetésnek szigoru átvizsgálása után kitünik, hogy a rendes szükségletnek kiadási tételei 4 millió s néhány ezer forinttal, a rendkivüli szükségletnek kiadásai pedig 21 millió s nehány ezer forinttal haladják meg a bevételeket s igy összesen 1875-ik évben 25.400,000 frtnyi hiány mutatkozik, melyet az állam saját jövedelmeiből fedezni nem lesz képes.

Ezen szomoru eredménynyel szemben nincs más segély, mint a legutóbbi kölcsönnek még fenmaradott és a p. ü. miniszter ur által 41 millió forintban kifejezett részét; nem különben a pénztári készleteket, melyek f. é. január elején a 12.000,000 frtot megközelitették, felhasználni és a fedezet hiányát ezekből pótolni, mi által az 1875-iki államháztartás minden zavartól megmentetnék. Az 1876-ki szükségleteknek birálata s ezeknek minden fedezése nem tartozik ugyan voltaképen ezen pénzügyi bizottság köréhez, mert ez különösen az 1875-ki költségvetésekre küldetett ki, — lelkiismeret sugallta kötelességének tartja még is a képviselőházat arra figyelmeztetni: hogy, mivel a jövő évnek szükségletei, ha nem is haladják meg a jelen évieket, de azoknál kisebbek bizonyára nem lesznek, az államnak pedig akkoron nem fognak rendelkezésére állani, se a már teljesen elköltött kölcsönnek maradványai, se a mostani jelentékeny, de ezen év végére szintén nagy részt már elköltendő pénztári készletek. — Okvetlen előre kell tehát gondoskodni arról, hogy a menynyire lehet, további, ezen évben még nem eszközölhetett megtakaritások és jövedelmi szaporitások által fedeztethessenek az 1876-diki évnek kiadásai.

Ezen szükség parancsolta megtakaritásokat és jövedelmi szaporitásokat eszközölhetőknek véli a p. ü. bizottság. 1) A közös kiadásokban, ha az eredetinél szinte 20 millió forinttal növekedett költekezés a helyzet szigoru követelményei szerint nevezetesen megszorittatik; 2) ha a bank kérdése gyorsan és czélszerüen megoldatik; 3) ha az államvasutak még takarékosabb kezelése és a biztositott vasutak csoportositása, természetes csatlakozása által hasznosabb rendszer állapittatnék meg; 4) ha az állam birtokai alapján hasznos pénzügyi müvelet létesülne, addig is a javak buzgóbban kezeltetnének; 5) ha a fenálló dohány egyedáruság szigorubban ellenőriztetnék; 6) ha az igazságszolgáltatás egyszerüsittetnék; 7) ha a közvetitett adók rendszere, különösen ennek Ausztriával szemben részünkre nagyon is hátrányos mai szabályozása méltányosan megváltoztatnék és ha több más irányban gondoskodnék a kormány, hogy átalában mindenütt helyesebb, ügyesebb s lelkiismeretesebb eljárás rendszeresittetnék.

Mivel azonban ezen törekvések mellett se lehetne

vagy legalább nem lehetne mindjárt, és a jövő évben se még az állam kiadásainak fedezésére szükséges összegeket előteremteni, az eddigi sulyos adózási terhek mellett is, okvetlen szükséges és pedig még ezen évben eme ujabb adónemekről gondoskodni, melyek által pénzügyi zilált viszonyaink állapotán rögtön segitni lehessen.

E tekintetben azonban határozott véleményét abban fejezi ki a pénzügyi bizottság: hogy valamint egy részt a nemzetnek nem szabad visszaijedni az elkerülhetlenül szükséges áldozatoktól, hogy ezek által az állam háztartása rendeztessék; ugy másrészt azokra csak ugy és egyedül azon feltétel alatt vállalkozhatik áldozatkészséggel, ha meggyőződhetik arról, hogy áldozatai nem fognak meddők maradni, hogy általok azon fontos czél, melynek elérése végett hozattak, valóban el is fogna éretni, ezen esetben, hogy az állam háztartásában a kiadások és bevételek közti egyensuly helyre fog állittatni — ezen meggyőződést pedig egyedül a kormány teremtheti meg az által, ha egy olyan kidolgozott számitási tervet terjeszt a képviselőház elé, mely szerint józanul reményleni lehet, hogy a czél, melyre törekszünk, elérhető és következetes kitartás mellett el is fog éretni.

Ennyit — a szorosan vett feladat hatáskörén tul is terjeszkedve — megemliteni és a tisztelt képviselőháznak figyelmét a komoly jövőre ideje korán felhivni, lelkiismeretes kötelességének tartotta a pénzügyi bizottság."

Zsedényi kijelenté, hogy ő a rendes budgetben a defficitet törlések által akarja megszüntetni, s erre nézve inditványt [tesz a házban. Nem fogadhatja el tehát a 13 millió adóemelést most, mert ha ezt a p. ü. bizottság most előre megszavazza, a képv. ház nem fogja a törléseket helybenhagyni. Ha ennek daczára megszavaztatik a nagyobb budget, nem ellenezheti az adófölemelést, mert a kölcsönt semmi szin alatt sem ajánlhatja.

Wahrmann Mór legfölebb 9 millió adófölemelést szavazhat meg. Képtelenségnek tartja a 4% általános jövedelmi adó behozatalát, az legfölebb 2% lehet, a társulatokat igy is nagyon megterheli. **Muzslay** ellene nyilatkozik annak, hogy az adóemelés föltétlenül megszavaztassék. **Somssich** Pál ismételve felszólal, a feltételes megszavazást ajánlva.

Ghyczy miniszter arra kéri a bizottság tagjait, hogy sziveskedjenek határozottan nyilatkozni. A két irány között választani kell. Vagy kölcsön vagy uj adó. Ő az ujabb kölcsönt nem ajánlhatja az országnak; — nem ajánlhat mást, mint az adók szaporitását. Ha más valaki mást tud, ám álljon elő. Határozott szavazást kér.

A bizottsági tárgyalás elveszti formalis ülésjellegét, s a kérdés felett társalgás keletkezik, mely háromnegyed órát vesz igénybe. A miniszterek többen felhivják, hogy ujabb programmot terjesszen elő. Ghyczy kijelenti, hogy már megtette. A szomszéd teremből Szlávy, Tisza Kálmán, b. Sennyey, Irányi, gr. Lónyay, később Kerkapoly a pénzügyi bizottsági terembe jönnek s mint hallgatók helyet foglalnak. A jelenetben volt bizonyos ünnepélyesség, midőn 8¾ órakor (az ülés 5 órától kezdve tartott) Csengeri elnök a csengettyüvel jelt adott a szavazás megkezdésére.

A bizottságban a föntebb emlitett tagok voltak jelen. Az ellenzék részéről: Móriez Pál, Kiss Lajos és Simonyi Ernő hiányoztak. A kérdés ugy hangzott, hogy elfogadja-e a bizottság a Ghyczy miniszter által a deficit fedezésére ajánlott 13 millió adóemelést? — A szavazás felállással történt. Csak négy tag szavazott igennel, illetőleg felállással: Széll Kálmán, Horváth Lajos, Lipthay Béla báró és Torma Károly.

Csengery elnök ezután kitüzé szavazásra Wahrmann inditványát illetőleg a 9 millió adóemelést. Csak három tag állott fel: Zsedényi, Wahrmann és Lipthay b.

Több tag inditványára ekkor (esti 9-kor) a bizottsági ülés feloszlattatott, a határozat-hozatal máskorra halasztatván.

*

A bizottság ma d. e. 10 órakor tartott ülésén **Csengery** Antal elnök a tegnapi ülésben történt két rendbeli szavazásra vonatkozólag felhivja a bizottság tagjait, hogy a fedezet iránt nyilatkozzanak.

Zsedényi azt hiszi, hogy miután a tegnapi szavazás nyomán a bizottság azon összeg mennyiségét, mely a 25 milliónyi hiányból az adók felemelése által fedezendő, addig nem akarja meghatározni, mig az adóügyi bizottságnak a ház elé terjesztendő jelentése nyomán erre a ház által utasitva nem lesz, azt a pénzügyi bizottság jelentésében egész nyiltsággal ki kell mondani, azon észrevétellel, hogy a bizottság többsége ezen deficitnek egy részét az adók felemelése által fedezendőnek tartja; elnézve azonban annak mennyisége meghatározásától, most azon kérdések megoldására szoritkozik, melyek a bizottság több tagja által a tanácskozások folytában megpendittettek.

Wahrmann most is igen correctnek tartja a tegnapi szavazást, mely szerint a bizottság vonakodott azon törvények bővebb ismerete nélkül, melyekkel a pénzügyminiszter adókkal terhelni kivánja az országot, — az akép fedezendő összeg mennyiségének meghatározásától; — most is meg van arról győződve, hogy az ország népessége a miniszter által kivánt mennyiséget direct adók által nem fedezheti, miután azonban maga is elismeri, hogy a deficit egy része az adók felemelése által fedezendő, Zsedényi inditványát pártolja.

Somssich hasonlólag, — **Széll** Kálmán eddigi véleményét ismételvén, Wahrmann némely tételének ellene szól, egyébiránt a miniszter előadását egész terjedelmében pártolja.

Elnök azt veszi észre, hogy ő ugyan hasonló véleményben volt addig, mig a tegnapi szavazás folytán ettől el nem esett, — most már azt hiszi, hogy Zsedényi javaslata megfelel a jelen helyzetnek és a tanácskozás könnyitése végett azt formulázva fel is olvasta.

Móricz nem fogadja el az inditványt, mert ő egy bizonyos összegnek meghatározása által el akarná azon lehetőséget mellőzni, hogy a miniszter által követelt mennyiség elfogadtathassék.

Horn azt inditványozza, hogy az államköltségvetést több megtakaritások tekintetéből ujból át kellene tekinteni.

Bittó miniszterelnök biztositja a bizottságot, hogy a miniszterium mindennemü megtakaritások eszközlését őszintén kivánja, de azok 1875-re eredményt nem igérnek, a mint ezt részletesen is előadván, utoljára is oda nyilatkozik, hogy a pénzügyminiszter állását foglalja el és attól tart, hogy a tegnapi szavazás után már is az ország közhitele némileg szenvedett; — azonban ha ezt a bizottság többé el nem fogadhatná, Zsedényi inditványát legalkalmasabbnak találná.

Péchy taglalja a pénzügyi eljárásban a miniszterium által elkövetett hibákat, ezek idézték elő a mostani helyzetet, a melyben a bizottság a pénzügyminiszter előterjesztését el nem fogadta. Zsedényi inditványát nem pártolja, mert ez nem határozott felelet a miniszter előterjesztésére.

Ghyczy pénzügyminiszter ugyan arra határozta el magát, hogy a bizottság tanácskozásainál ugyan megjelenni, de azokban tettleg résztvenni nem fog, azonban mégis kénytelen némi észrevételeket tenni az előtte szóló előadására, melyek után oda nyilatkozott, hogyha a bizottság előadását elfogadta volna, a haza közhitele alkalmasint sokat nyert volna, de miután ez nem történt, ő a képviselőházhoz viszi fel e kérdést.

Mihajlovics, **Muzslay** pártolják Zsedényi inditványát, azonban a minisztelnök előadására azt jegyzi meg, hogy az adó aránytalan kivetése nyomán lehetetlennek tartja a miniszter által követelt mennyiség elfogadását.

Ezután következett a szavazás a kezelés fölött, melyben Zsedényi inditványa ö t szavazattal h é t szavazat e l l e n é b e n kisebbségben maradt: S z é l l, H o r v á t h és T o r m a is ellene szavaztak.

Hosszas vita után abban történt megállapodás, hogy a bizottság a f e d e z e t r e n é z v e e z u t t a l n e m n y i l a t k o z i k, és hogy Zsedényi inditványának végét a jelentésbe beveszi. E pontra előadóvá Muzslay választatott.

Horn a jövő évi deficitek elenyésztetésére irányzott javaslatait terjedelmesen fejtegeti. A hadseregre nézve pl. azon elvet mondja ki, hogy két hadsereget a mostani lábon fentartani nem lehet, ennélfogva elég lenne a honvédség. Erre nézve ugyan többé nem egyedül az ország határoz, de a magyar rendes csapatoknak az országba való áthelyezése és azoknak a honvédséggel egyesitése által el lehetne érni a czélt. Az államvasutakra nézve azt hiszi, hogy csoportositások, a felügyeleti személyzetnek leszállitása a déli vasutak eladása által megtakaritások eszközölhetők, és ezáltal a bank és valuta kérdés megoldásának hozzájárulásával 14 milliot lehetne megtakaritani. A fogyasztási adó revisiója által 8 milliót, a jövedelmek természetes fokozása által 5 milliót. A jelen 1875. és 76-ra szükséges 70 millio fedezhető a kereskedelmi szerződés revisioja által nyerhető 13 millio, hitelmüvelet utján az adóhátralékok alapján 20 millio, a jelen készlet 44 millio, és igy ezzel 74 millioval szaporittatnék az állam jövedelme.

Elnök figyelmeztet, hogy a jövőre nézve a bizottság már ugyis elfogadta elvileg az előadott javaslatokat, a kérdés tehát az 1875-iki deficitre szoritkozik.

Wahrmann M. nem hiszi, hogy a kereskedelmi szerződés revisiójának már a folyó évre az volna az eredménye, hogy mindjárt 4 millióval, 1876-ra pedig 9 millióval szaporitaná az állam jövedelmeit, igy az adóhátralékok alapján eszközlendő 20 millió frtnyi kölcsön felvételét lehetetlennek véli. Hosszabb vita után az határoztatott, hogy miután a jelen körülmények közt a bizottság a pénzügyminiszter nyilatkozata iránt érdemileg nem adhat véleményt Zsedényi inditványának utólagos része bevezetésként vétessék fel a jelentésbe. Erre **Széll** depraecálta az általános jelentés előadását, ugy hogy az illető pontnak előadása Muzslayra bizatott. Ezzel bevégeztetett ezen tanácskozás.

H é t f ő n délután tartandó ülésben hitelesittetni fog a jelentés.

Az adóügyi bizottság ülése

— Jan. 15-én. —

A bizottság mai ülésén **Ghyczy** pénzügyminiszter jelenti, hogy a kivánt 4 osztályozással még nem készült el. A bizottság e szerint a 3. fejezet tárgyalását kezdte meg, melynél **Tisza** ismételve aggodalmát fejezi ki, hogy a föld és házbirtokosok jogtalanul vonatnának be a kereseti adó alá; ő az általános jövedelmi adó alá tartozóknak tartja. **Ghyczy** megjegyzi, hogy a régi kereseti adó szabványai szerint a kisebb jövedelem nem volt megadóztatva; második pontra nézve Tisza kérdésére a 74-ki jövedelmi adó bevallását ugy értelmezi, hogy a jövedelem adó mint ilyen megszünvén, mint ilyenre történik itt hivatkozás.

Kerkapoly e szakasz eldöntését fen akarja tartani az általános jövedelmi adó tárgyalásának alkalmára. — **Ghyczy** azt tartja, hogy a kereseti adó nincs összefüggésben a behozandó jövedelmi adóval. **Tiszának** az ellen van kifogása, hogy még a házhoz be nem nyujtott s igy a bizottsághoz nem utasitott javaslat felett discussió történjék, mindamellett azon kérdést veti fel, nem fog-e ez adó a jövedelmi adó levonásánál tekintetbe vétetni. **Falk** sem tart figyelembe vehetőnek egy még be nem nyujtott javaslatot. Erre a 11., 12. és 13. szakaszok változatlanul elfogadtattak.

Következett a 4 fejezet, a k e r e s e t i a d ó megszabásáról. A 14. és 15. szakaszok megjegyzés nélkül elfogadtatnak; a 16. §-nál **Falk** a főváros kérvényének azon részét olvassa fel, mely szerint a bizottságok igazolás nyomán az eddigi minimális tételeknél kisebbeket is megállapithassanak. **Ghyczy** arra kéri a bizottságot, hogy inkább a minimális tételeket szabja kisebbre, mintsem azt elvileg elvesse. **Kerkapoly** a felszólamlási bizottságot jogositaná fel, a minimumon alól is leszállitást eszközölni. **Ghyczy** sem ellenzi ezt; mire a bizottság elfogadja Kerkapoly módositását.

A 17. §-nál **Tisza** megjegyzi, hogy a minimalis százalék is magasra van téve, a maximalis tétel pedig 100 %-kal van emelve. Nem hiszi, hogy legyen urbér Magyarországon, mely biztos 30 %-ot adjon. **Lónyay** roszalja, hogy a bizottság csak a pénzügyi szempontot vegye tekintetbe; ép oly fontos az államgazdászati is. A tulságos adóemelés a bérrendszert akadályozhatná; a 30 %-on felőli emelést veszélyesnek tartja. **Simonyi** L. szintén a bérlők hátrányos helyzetét emeli ki, azt is figyelembe kivánja vétetni, hogy a bérlők már amugy is fizetnek jövedelmi adót. Még pénzügyi szempontból is a régi tétel fentartását kivánja. **Ghyczy** kiemeli, hogy itt a bérlő jövedelme van megadóztatva; van elég bérlő, ki bérlet utján gazdagodott meg, a kivetett adót nem is tartja oly nagynak, mely valakit megbuktatna.

Tisza K. kiemeli, hogy miután ki van mutatva, hogy a bérlett birtok a kincstárnak többet hoz be, igy ne lehetetlenitse a bérletet. Elfogadja a minimalis tételt, de 30% maximumon tul nem megy. **Irányi** a minimumot 20%, a maximumot 40%-ban állapitaná meg. **Falk** ellenmondást lát a törvény 1) és 8) pontja között. **Szlávy** elnök szintén azon tévedésre figyelmezteti a bizottságot, hogy itt két minimum van felvéve.

Sennyey azt hiszi, hogy a szövegező 30% minimumot és 60% minimumot akart felvenni. **Ghyczy** K. beleegyezik a leszállitásba; szólnak még ismét **Paczolay** ki a 30% fix tételt fogadja el; **Lónyay** megjegyzése után felszólal még **Irányi** és **Tisza**, kik a fix tételt elfogadják. Ezután a bizottság a minimumot csak egy összegben, és pedig az eddigi tételben, 25%-ban kivánja megszabatni, a fix tételt pedig elveti.

A 2. pontnál, s ö r l é - a d ó, **Lónyay** a magyar serfőzést nem szeretné nyomni, mert az a közös vámterület mellett hátrányos lenne az iparra. **Falk** kérdi, hogy minő rendszer szerint adóztatnak meg e §-ban felsorolt iparágak. **Márffy** azt feleli, hogy csak ezeknél lehetett a minimálás tételeket megállapitani.

Falk a budapesti iparkamara megjegyzései folytán e §-t elvettetni kéri, mert a minimális tételek a bevallási rendszerrel teljes ellentétben állanak. **Ghyczy** azt állitja, hogy a minimális tételek nélkül lehetetlenség az adót behajtani, annyi ezer rosz bevallás vagy épen semminemü bevallás mellett. L ó n y a y P a c z o l a y, F a l k felszólalásai után, kik a sörnél a minimum ellen nyilatkoznak, a bizottság a minimumot elejti.

A 3. pontnál a m é s z á r o s o k megadóztatásáról van szó, **Falk** a főváros folyamodványa tekintetbe vételét kéri, mely felére kivánja leszállitatni e tételt. **Paczolay** és **Mocsáry** a kis községek tételét 1 frtra kivánják leszállitani. A többség a szöveget fogadja el, a borjukból 4 vétetik egy marhával egyenlőnek és 4 sertés és 8 juh.

A 4. pontnál, f ü r d ő k **Lónyay** a tételeket magasaknak tartja, a §-t kihagyatni inditványozza. I r á n y i és L u k á c s után a bizottság e pontot kihagyván az adót a bevallásra bizza. — Az 5. pont, b é r k o c s i s o k elfogadtatik. — A 6. pont t e h e r s z á l l i t ó h a j ó k, elfogadtatik. — A 7. pontnál, t é g l a g y á r o s o k, a minimum 10000 téglánál 20—50 frt, kihagyatik. — Ezzel az ülés eloszlott.

Jövő ülés holnap d. u. 5 órakor.

Az államügyész mint a centralisatió vádlója. *)

(Eredeti tudósitás.)

Bécs, január 13.

(II.) Mióta azon hir terjedt el, hogy Ausztria az alkotmányos államok sorába lépett volna be, ezen államban elemi elvek körül forog a tusa, vajjon a centralistikus vagy föderalistikus, helyesebben mondva a tágabb önkormányzat systemája illik-e jobban népei és országai sajátságaihoz. Ezen viadal eredménye eddig kevés félbeszakitással egyoldalu volt, miután a centralista-párt ellentétben a nép többségével felülkerekedett és a hatalom gyeplőit most is kezében tartja. Hogy és mikép lett ez lehetőségessé a nép többségének daczára, azt itt nem feszegetjük, először is azért, mert ezt a fejezetet roppant sokszor taglaltuk és mert az államügyészség hatalmával szövetséget kötni nem lehet. Csak ugy mellesleg legyen itt felemlitve, hogy az Ofenheim-per ámbár még csak a tárgyalás kezdetén vagyunk, igen rikító fényt vetett már is ama történtekre, melyek az idő folyamában „Chabrus" össznév alatt lettek ismeretesek.

Elég a fenforgó esetben constatálni, miszerint az uralgó párt eszközein és cselszövényein a nép többségének akarata zátonyra jutott. Hiába utal az ellenzék arra, miszerint a merev összpontositás, amint az náluuk Ausztriában kezeltetik, szeg az állam koporsójához, és ama féreg, mely a fa tövét lassan, de annál biztosabban rágja, miáltal az egyes ágak halva, száradva, hullanak alá. Minden magyarázat, minden világos bebizonyitás kudarczot vall ama gáttal szemben, melyet a centralisták állásuk körül felhordani iparkodtak.

Hiába utaltunk mi és elvtársaink a történet példáira, melyek nagyon is tisztán azt mutatják, miszerint nagy államkötelékek nem tarthatják magukat a hatalom magas polczán, ha egyes részeik e r ő s z a k o s a n centralisáltatnak. A merev összpontositás a XVIII. absolutisticus század szüleménye.

Törvényhozás és administrátió mindent körükbe vontak absolutistikus okoknál fogva és az egyes államrészek sajátságai, ősi jogok, begyökerezett szokások tisztelete nélkül mindennel egy szabás és minta szerint bántak el. A német absolutismus ugyanazon alapeszmét követé, mint a franczia forradalom, Nagy Frigyes a maga nemében ugyanazon utat járta, mint a többi önző zsarnokoskodó fejedelem a mult században. Tudjuk, mily eredményeket szült ez eljárás; törvénykezés, belkormányzat, igazságszolgáltatás torzképévé váltak, annak a minek lenniök kelle.

Ezen szomoru tapasztalatok folytán a jelen század legkitünőbb államférfiai a jelenkor feladatát abban találják, hogy a centralisatiót a lehetőségig mérsékeljék. De mindezen tapasztalások és tudományos észleletek nem találtak méltatásra és m é g a z o n s z o m o r u p é l d a, m e l y e t j e l e n l e g M a g y a r o r s z á g e r ő s z a k o s c e n t r a l i s a t i ó j a f o l y t á n n y u j t a jelen perczben, nem birta még az osztrák centralisták dühét csökkenteni.

Ekkor rögtön fellép a centralisatió vádlója — de nem az ellenzék kebeléből, nem a nép köréből, melynek itélete a centralisatió kérdésében már rég meg van állapitva, hanem a bureaukratia köréből, azon körből, mely ugyszólván az osztrák összpontositást képviselni hivatva van, és oly helyről, mely a kormány egyenes befolyása alatt áll. — Azon vádló, a ki szavát a centralisatió ellen emeli, a b é c s i f ő - á l l a m ü g y é s z, L a m e z a n gróf, aki sulyos érvekkel vádolja a tulzott összpontositást, hogy ez okozta a vészt és romlást és azon hely, amelyről kihangzik a néphez is a vád, a bécsi esküdtszéki terem, azon forum, hol igazságot szolgáltatnak. A közvádló ezen igen sulyos vádjára alkalmat adott az O f e n h e i m-per, mely az általános és mélyen ható erkölcstelenség szomoru látványát nyujtja. De halljuk a közvádlót magát, hisz az ő szavaihoz nem kell magyarázat oly világosan szólanak mellettünk; a vádirat második részében ugyanis azt mondja Lamezan gróf:

„Már magában véve azon administrativ hatalom, mely Ofenheim vezérigazgatóra volt ruházva, oly tágkörü és mélyen beható volt — és ő értette azokat mindinkább tágitani — hogy valóságban az egész pálya hivatalnokai léte, jövője egyesegyedül csak tőle függött. A messze kiágazó és a fővárostól távol fekvő pálya egész igazgatása, azon érzékeny hátrány mellett is, melyet ez az eljárás okozott B é c s b e n v o l t ö s s z p o n t o s i t v a, a helyi igazgatók és pályafőnökök (Streckenchef) minden hatalom nélkül voltak és még a legkisebb intézményt vagy rendeletet sem tehették a vezérigazgató beleegyezése nélkül és akár hányszor és mily nagy mértékben mutatkozott is ez eljárás sok bajok kutforrásának és akár hányszor panasz tárgya is volt ez — a vezérigazgató a legnagyobb szilárdsággal örködött tág prärogativjei felett — (ismerünk mi egy magyar vaspályát, melynek igazgatósági székhelye épen oly messze fekszik a pályától mint Bécs — Lembergtől — ott is mindenben maga az igazgató b o t l i k belé és ha Kocsárdon 80 kr. ára javitást kell tenni az állomás keritésén, 2 frtot költenek referáló specificáló és elintéző papirra) Már az 1870. okt. 24-ről keltezett Weber udvari tanácsos jelentése azt irja meg, hogy minden legkisebb ügy elintézésének összpontositása B é c s b e n — legnagyobb hátránynyal van a kezelésre. De Pretis kereskedelmi miniszter leirata 1870. május 10-ről ezt a tárgyat hasonló értelemben feszegeti, az ugyanaz évi decz. 14-iki 24.100 számu leirat az igazgatóságot az indokok részletezése mellett szólitja fel e z e n á l l a p o t m e g s z ü n t e t é s é r e é s a r r a, m i s z e r i n t a k ü l s ő h i v a t a l n o k a i közül akarna kibontakozni. Egy gondolat villant keresztül agyán.

— Az álarczos, ki engem a Colosseumba rendelt — hebegé görcsös gyorsasággal.

— Én voltam — rebegte a hölgy, a bünbánó Magdolna lemondásával.

— Aki Máriának ama végzetes levelkét nevemben megirta — folytatá minden izében reszketőn fölugorva.

— Én valék . . .

Rafael pár másodperczig iszonynyal vegyes kényszerüséggel tekintett a még mindig térdelő hölgyre, s aztán oly kaczagással, melynek minden egyes hangja Margueritte agyvelején szaladt keresztül, kirohant.

— Indokaimat hallgasd meg . . . Rafael!

Rafael ezt már nem hallotta. Künn volt az utczán, hol az emberek tisztelteljes részvéttel tértek ki utjából. Ha egyátalán hallott volna valamit, hallhatott volna ilyféle megjegyzéseket: „Szegény Rafael, hogy szerette menyasszonyát! Milyen dultak vonásai! Csak meg ne őrüljön!"

S a szegény Rafael ment utczáról-utczára, térről-térre, maga sem tudta hová, hisz nem volt czélja más, mint a megnyugvás, ezt pedig hihette-e, hogy eléri?

Mikor már lábai megtagadták a szolgálatot, s a fájdalom által is gyorsitott kimerültség egy halomra ledőlni kényszeritette, künn volt a Campagnán, az utszéli antik sirok hazájában.

— Mindenemtől megfosztva! susogta őrületes monologját. — Irigyek, nagyságom, dicsőségem irigyei, ide jertek s hizlaljátok szemeiteken nyomorultságom szánandó képén! . . . Még Margit is, az egyetlen, kit enyémnek hittem, elharácsolt dus vagyonomnak féltékenyen őrzött morzsája, még ő is! . . .

És sirni kezdett.

A kép, mely körüle föltárult, annyira illett lelke hangulatához. Rom és pusztulás mindenütt. Mohos kövek, melyeken az elköltözöttek névvonási messze tulélték az emlékezetet, egy-egy megkorhadt faldarab, mely már megunni látszik az idővel folytatott küzdelmet s alant heverő társaihoz lekinálkozik, odább hosszan elnyuló maradékai

*) Az Ofenheim-per kezdete óta nagyban dolgozik megint a confiskáló gép, igy az itt következő czikk német szövegét is elkobozták szépen — de hiszem, elég tanuságos arra nézve, hogy a magyar olvasóközönség elébe hozzam.

TÁRCZA.

Az égő csipkebokor.

— Történeti beszély. —

Irta: H O L L Ó S L Á S Z L Ó.

(Folytatás.)

A mindennapi élet tapasztalatai sorában nem tartozik épen a rendkivüliségek közé, hogy gyenge, törékenynek látszó testben oly foku lelkierő nyilvánul, a mely valószinüségében megingatja a test és lélek erőssége közti szoros kapocs létezését. — Ily ellentétet tanusitott az a látszólagos hideg nyugalom, melylyel Rafael boldogtalan menyasszonyának bucsu sorait ujra meg ujra átolvasta, mintha attól tartott volna, hogy nem sikerült tán egyszeri-kétszeri áttekintésre érdemük szerint méltányolni azon érzelmeket, melyek e könybeáztatott sorokhoz tapadtak.

— Boldogtalan gyermek! — rebegte maga elé bámulva.

És az, amit n é z e t t, egy érdektelen tárgy volt, és az, amit l á t o t t, az jövendőjének kétségbeejtő képe volt. Nagy zavarba jött volna, ha számul kérik vala tőle, meddig nézte ily érzékentuli állapotában a sötét kép részleteit. — Igy szokott maga elé bámulni az olyan ember, a ki a megőrülés mesgyéjén áll, a kinél az észidegek ezerféle szálai egy föloldhatlan csomóvá kezdenek összegomolyulni, melynek neve: rögeszme.

Boldog az, kinél a könycseppek forrása ily állapotban fölfakad s lehütni segiti azt az irtózatos Samumot, melynek fojtó lege eltikkadással fenyegeti az érzelmekben rejlő életet. Rafael nem tudott sirni, nem tudta fájdalmának végtelenségét önmagának sem megmutatni, s azért szenvedett oly iszonyuan akkor, midőn külereje bámulatos lelki nyugalmat tanusitott.

Máriához nem füzték oly kötelékek, melyek elszakittatva szivét elfonnyadással fenyegették volna. Örökre megoldhatlan rejtélye a mindenhatónak, hogy létezhessék két egymásnak teremtett olyan szív, melynél az egyik szeretetének végtelensége ne birja megtermékenyiteni a másik szív szunnyadó rokonszenvének csiráját se. Igy volt Rafael Máriával, kit tisztelt, becsült, de szeretni még akkor sem tudott, midőn ez colosseumi találkozásánál odaadó szerelmének egész hevével árasztotta el. Most azonban, hogy erőszakos kézzel kioltottnak tudta azt az életet, melyet a halál a maga nemességének teljében állitott eléje, azt az életet, melyet szerelmének csupán morzsáival is az irigylendő boldogság édes mámorába ringathatott volna el: mondhatlan fájdalmat érezett.

E fájdalomhoz járult az a marczangoló önvád, melynek élét a szerencsétlen Mária nemes indoku elhatározása a végletig fölfokozta. — Hasztalan jött e fájdalmat enyhiteni az a tudat: hogy ura kivánt maradni a véletlen által kicsikart szavának, hasztalan jött az önvád marczolását elvenni az az elhatározása, hogy menyasszonyát szerelméért barátságával és gyöngédségével kárpótolni fogja. Az a könnyelmüség, melylyel a kalandra kinálkozó alkalmat megragadta, bünhödést követelt, áldozatot kivánt s e szavakat suttogá Rafael füleibe:

— Gyilkos vagy!

Künn még zugtak a harangok, kongó, tompább, élesebb hangjukat nem létező nyilásokon behozta szobájába a szellő s ezek mind azt ismételték:

— Gyilkos vagy!

Rátekintett a befejezéshez közel álló Madonnájára, s ugy tetszett neki, mintha e kép fönséges alakjai is megtagadnák mesterüket. A Madonna mintha könyezne, a gyermek-Jézus mintha elfordulna, az angyalok serege mintha gyászfátyolt tartana maga elé s valamennyi mintha azt mondaná:

— El innen, megtagadlak, megvetlek. Lelked hazudott, midőn megteremtett, hozzánk méltatlan vagy, mert gyilkos vagy!

Futni akart. Azt hitte, az üde lég aetherjében van balzsam a szív halálos sebére. — Már vállai köré volt vetve köpenye, kezében fövege, keze az ajtókilincsen, midőn előtte állott Marguerite.

Fájdalmának tengerében észre sem vette azt a megdöbbenést, melyet lelkének Marguerite váratlan megjelenése okozott.

— Ah, te vagy Marguerite — szólt szórakozottan — és egymásután rakta le magáról megint a felöltött ruhadarabokat, fáradt tagjait pedig elmélyeszté egy kényelmes kerevet dagadó párnái közé.

Eszébe sem jutott Margueritet megnézni s ez szerencséje volt, mert hölgyének kikelt ábrázata, eltorzult vonásai még jobban megrémitették volna.

— Bocsáss meg, ah bocsáss meg! — rebegte a belépő hölgy kezeit tördelve és Rafael lábai elé rogyva. — Bocsáss meg bünömért! . . . Isten büntetését kifeledém a számitásból; azt hittem, bünöm csupán egy áldozatot kiván s az — én leszek.

Aztán elkezdett könyeiben fuldokolni.

Rafael a tompa fájdalomtól elüvegesült szemeit érthetlenül meresztette a görnyedő hölgyalakra. Amennyi gondolkozási képesség agyában még a szenvedéstől érintetlen maradt, ez a kevés azt mondotta neki a hölgy megjelenésekor: Ime második vádlód? És most szerepet látszottak mégis cserélni.

— Marguerite — az istenért beszélj, mi történt veled?

— Megszakadással fenyeget szivem, midőn lelkem bálványát a szenvedések sulya alatt meggörnyedve látom — fuldokolta a leány szaggatottan. De osztozom veled, osztozni kivánok ebben is! Vesd le lelkedről az önvád gyötrelmeit Rafaelem! Ifju menyasszonyod koporsójának ácsát magad előtt látod. Maria da Dovizit én öltem meg és e bünöm tudatának kinját nem képes enyhiteni az, hogy akaratom ellenére . . . Isten látja lelkemet, én boldogitani kivántam a boldogtalant! . . .

Rafael önkénytelenül fölemelt karjai lomhán hanyatlottak alá, szemei az őrület kifejezését öltötték magukra, ajka pedig, mint a szélütötté, nyitva maradt.

— Te, te . . . az én Margueritem, te volnál?

Azután egy hirtelen mozdulattal megdörzsölé homlokát, mintha átala az erőszakosan elnyomó álom dermesztő

KIHAJTANI!

kok jogai és illetősé
magától érthetőleg
tőségi körének megs
na. De a pálya hivatalnokai
e viszonyok és bajok. A s
mostohán ellátott gépmühely
merecker ur azt mondja:
ügyek összpontositás
sokoldalu bajoknak és
azt mondja, Ofenheim minden
legcsekélyebb dolgokban is fe
zést; a nagy centralisátió ál
hiány — ugymond Quitzo
hasznos és gyors tevékenységt
mer titkár a lembergi üzletiga
hogy ő a szolgálatot oly re
megfélemlett (Angst und Ba
rosz szolgálati é
szonyok a merev
és protectió vi s
kutforrásukat.*)

Később az igazgatótaná
czeg, báró Petrinó igazgatóta
nyilatkoztak. Tehát nem más
ügyére, egy udvari tanácsos, t
talnok és végre leghatá
főállamügyész Lamez
latkoztak, miszerint
bajnak hiánynak az o
külszolgálati viszonyok a centra
sek szüleményei.

Mi annál is inkább elfog
ket, miután nyilvános
és annál kielégitőbb miránk
minden ellenzés daczára az áll
a kormány közege marad, és
politikát és nem mondhat olya
egyezik. Vagy talán a centrali
az eset, ami az egyes vállalat
Annál sulyosbak a következm
az állam egy vaspálya vállalat
ség nagyszerüvé válik, a hiba
— mondjuk honpolgárokra né

Épen oly kevéssé, mint a
hatta vagy tudni nem akarta,
pályája, mily hiányos a forgal
eredmények, époly ke
lelni a másik cent
labb fekvő messzi
és vidékek valósá
szükségleteinek.
gróf ur a czernoviczi pályáról
tekben az államra alkalmazni
len: Az államfőügyész
lyezte vád alá!**)

Postarablás. E
között Mező-Turról Szarvas
tárban megtámadták, a postak
agyonlőve s ugy a pénzküldem
frtra rugott, mint az összes le
elvitték. Hatósági intézkedése

Ezen eljárásnál különös
ságnál alkalmazott börtönör P
lást megelőző 1867-ik évben u
sének kipuhatolása körül tett
közönsége elismerést szavazott
mert a vett és minden lelket
nal a tettes nyomozása után in
egy elhagyott pásztori gunyh
kes küldeményektől megfoszt
körülbelől egy-két puskalövés
nos gunyhóban az egyszerü lev
től megfosztott posta zsákot e
és ujságdarabból; tovább in
egész Cesöd községe alá ért,
csendbiztosa által megakadál
a babérkoszorut elöle el ne k
szatérni, de a tettesek kipuha
zitása folytán kerülnek a hinár
izmerést szavazhat Szarvas v
a közügyek iránt tett buzgósá
bert méltó másképen is megju
hozták be, kik is névszerint I
ócsödi pórlegények, s a kir. j
ják a méltó büntetést.

E g

KÜLF

Alfons király
bevonulását Madri

*) Az itt elősoroltakat jó
venni hisz ráillik hazai viszonyaink

**) Tessék a czikket végig
foglalták le annak német szövegét.
lapirónak lenni?

egy egy antik vizvezetéknek
kénnyel s meg-megszakadv
mely fájó tárgyra bukkant ak
füvet halálos lázzal vegyest
kéjét a milliárd gyikon és
nem háborgatja senki és sem
körül egymásra boruló halmo
deikkel, barátságos falvaikkal
ugy hivják magukhoz a beteg
boltján egy-egy száguldó s
ákombákomjait látszik leirni
Lassankint látni kezdett
ságában megkapón nagyszer
társul szegődött bánatához és
gához elüzé agyából a kétség
lásával, melyek vörös barázdá
mintha egymásután enyhült v
tos napon vasmarokkal raga
mélni, — és ugy találta, h
sokkal inkább illeti felelőss
Margitot.

— Meg kellett volna
tegeté magát, — Margit sokk
ily borzasztó tett szándékos
Hátha csak eszköz volt a sors
szott-e közre végzetes össze
gája is . . . Oh édesen csábitó

Aztán megint csak a
térbe. Ott látta feküdni virág
virágot, dicsőült mosolylyal
homlokán.

— Szegény, szegény lea
szemekkel. — Szegény, neme
volna veled soha éreztetni am
rüségét. Nyugodjál csendesen
virágtőjét el fogom ültetni a
poraidat takarják és légy n
fogja ápolni vőlegényed. . . . S

(Folyt.

kok jogai és illetősége tágitassék, — ami magától érthetőleg a vezérigazgató illetőségi körének megszoritásával járt volna. De a pálya hivatalnokai között köztudomásuak voltak e viszonyok és bajok. A stanislaui elhanyagolt és mostohán ellátott gépmühely igazgatója és főnöke, Summerecker ur azt mondja: „miszerint az összes ügyek összpontositása Bécsben, volt oka a sokoldalu bajoknak és hibáknak. Gall főügyelő azt mondja, Ofenheim mindenben az elintéző volt és még a legcsekélyebb dolgokban is fentartá magának a végelintézést; a nagy centralisátió által okozott önállóság hiány — ugymond Quitzon — Gintl igazgatót, minden hasznos és gyors tevékenységtől távol tartotta, és Krömmer titkár a lembergi üzletigazgatóságnál azt mondja — hogy ő a szolgálatot oly rendetlenségben találta, hogy megfélemlett (Angst und Bange) és ezen meglepő rosz szolgálati és külforgalmi viszonyok a merev centralisátióban és protectió vi szaélésekben lelik kutforrásukat.*)

Később az igazgatótanács elnöke Jablonovszky herczeg, báró Petrinó igazgatótanácsos hasonló értelemben nyilatkoztak. Tehát nem más mint a jelen kormány pénzügyére, egy udvari tanácsos, több magas rangu pályahivatalnok és végre leghatározattabban maga a főállamügyész Lamezan gróf ur oda nyilatkoztak, miszerint a centralisatió sok hajnak hiánynak az oka s hogy a meglepő rosz külszolgálati viszonyok a centralisatió és protectió visszaélések szüleményei.

Mi annál is inkább elfogadjuk ezen következtetéseket, miután nyilvános közegtől származnak, és annál kielégitőbb miránk nézve ezen itélet, miután minden ellenzés daczára az államügyész végre mégis csak a kormány közege marad, és mint olyan nem üzhet külön politikát és nem mondhat olyat, amibe a kormány bele nem egyezik. Vagy talán a centralisált államnál nem volna az az eset, ami az egyes vállalatnál igazságnak bizonyult be? Annál sulyosbak a következmények, mennél jelentékenyebb az állam egy vaspálya vállalattal szemben; itt a kicsinyesség nagyszerüvé válik, a hiba romlássá milliónyi alattvalók — mondjuk honpolgárokra nézve.

Épen oly kevéssé, mint a Pont Euxini lovag nem tudhatta vagy tudni nem akarta, mily roszul van épitve az ő pályája, mily hiányos a forgalma, mily silányak az anyagi eredmények, époly kevéssé bir megfelelni a másik centralismus a távolabb fekvő messzire nyuló országok és vidékek valóságos igényeinek és szükségleteinek. Azon rajzot, melyet Lamezan gróf ur a czernoviczi pályáról adott, nem szükséges részletekben az államra alkalmazni, mert az egy tény dönthetlen: Az államfőügyész a centralisatiót helyezte vád alá!**)

Szarvas, jan. 12.

Postarablás. E hó 10-én délután 3—4 óra között Mező-Turról Szarvasra jövő postát a mezőturi határban megtámadták, a postakocsist ki családos ember volt agyonlőve s ugy a pénzküldeményt, mely körülbelől 1250 frtra rugott, mint az összes levél és málhaküldeményt is elvitték. Hatósági intézkedések azonnal megtétettek.

Ezen eljárásnál különösen a szarvasi kir. járásbiróságnál alkalmazott börtönőr Peres Pál — kinek ezen rablást megelőző 1867-ik évben ugyancsak postarablás tettesének kipuhatolása körül tett érdemeiért Szarvas város közönsége elismerést szavazott ez uttal is kitüntette magát, mert a vett és minden lelket megdöbbentő hir után, azonnal a tettes nyomozása után indult, a mezőturi határban egy elhagyott pásztori gunyhóban megtalálva a már érdekes küldeményektől megfosztott postaládát, s azon tovább körülbelől egy-két puskalövésnyire ugyancsak egy magános gunyhóban az egyszerü levelektől és málhaküldeménytől megfosztott posta zsákot egy nehány összetépett levél és ujságdarabból; tovább indulva az észlelt nyomokon egész Ócsöd községe alá ért, ott azonban a szarvasi járás csendbiztosa által megakadályoztatott — hihetőleg, hogy a babérkoszorut elölе el ne kapja — kénytelen volt visszatérni, de a tettesek kipuhatolása, kik csakis utba igazitása folytán kerülnek a hinárba, neki lesz köszönhető s elizmerést szavazhat Szarvas város közönsége jelenleg is, s a közügyek iránt tett buzgóság és fáradozásaiért ezen embert méltó másképen is megjutalmazni. A tettese et most hozták be, kik is névszerint Izsó Ambrus és Makai Sándor ócsödi pórlegények, s a kir. járásbiróság börtönében várják a méltó büntetést.

Egy szarvasi polgár.

KÜLFÖLD.

Alfons király tegnap tartotta ünnepélyes bevonulását Madridba, hol a polgári és katonai hatóságok tisztelegtek előtte, mire az ifju fejedelem a nép örömrivalgása közt a királyi várpalotába szállt. — Az uj spanyol kormány elismerése tárgyában azt állitja a „N. fr. Presse“, hogy ez ügyben Németország eltért Ausztria- és Magyarország álláspontjától. Ugyanis Németország és Anglia az elismerés feltételéül a protestansok elnyomásának megszüntetését, Ausztria és Magyarország pedig Oroszországgal egyetértően a kormánynak a spanyol kortesek által leendő elismerét tüzte ki.

Az uj spanyol királyság ellen erős ellenszenv kezd mutatkozni Catalóniában, valamint az ország déli részeiben s a hivatalosan jelzett lelkesült beegyezés a restauratióba, ugy látszik, csak a hadseregre szoritkozik. — A madridi hivatalos lap hasábjai ujév óta a mindenrendü és rangu elbocsátott s kinevezett államhivatalnokok névsorával van tele napról napra. Mindenkinek, ki a mult regimenek szolgált, mennie kell s helyébe oly individiuumok lépnek, kik 1868. septemberhavában visszalépni kényszerültek. — A koronának azon jogát, hogy a különböző czimeket, rendjeleket, a zászlók, pénzek és bélyegek további jelvényeit adozmányozhassa, illetőleg meghatározhassa — az uj kormány külön rendelettel állitja helyre. — Az igazságügyér pedig, ki egyszersmind a közoktatási tárczát is kezeli, körlevelet intézett a püspökökhez, melyben egyebek közt ezeket mondja: „A katholikus államok és egyházaik között fenálló viszonynál mindannak, mi az előbbinek jólétét előmozditja, az utóbbinak is üdvére kell szolgálnia. Ha az egyház azon számtalan csapásoknál, melyeket meddő felforgatások a spanyol nemzetre hoztak, az állammal együtt szenvedett, most midőn egy felséges, és mint elődei katholikus fejedelem lép a trónra, ki szilárdan el van határozva mindazon károkat, melyeket az egyház szenvedett, ismét jóvátenni, bizton várhatja a nagyobb boldogság napjait. — A mint véget vet királyunk, XII. Alfons proklamatiója a politikai zavaroknak, ugy egyszersmind uj aera nyilik meg vele, a melyben teljesen helyre áll ismét jó egyetértésünk (mely fájdalom, az utóbbi időkben megzavartatott) minden hivők közös atyjával, és a böles egyháznagyok tanácsa szerint s a szentszékkel mindenkor teljes egyetértésben járván el: az egyház és annak szolgái mindnyájan részesülni fognak azon ótalomban, mely őket a nemzet részéről megilleti.

Don Carlos proklamatiója, melyet mint röviden emlitettük, e hó 6-án hiveihez intézett, szó szerint igy hangzik:

„Spanyolok! A hazugságból élő forradalom a monárchiával és legitimitással akar kibékülni, midőn családomnak egy tagját királyává kiáltja ki. A legitimitás én vagyok, én vagyok a monárchia képviselője Spanyolországban és ily minőségben a legmélyebb megvetéssel utasitottam vissza az ajánlatokat, melyeket a szeptemberi forradalmárok nekem tettek, mielőtt végzetes becstelenségtől sugallt müveket véghezvitték volna. Azóta tudja a forradalom, hogy én királya nem lehetek. Mint a spanyol Bourbonok felséges családjának feje, benső fájdalommal tekintek le unokaöcsém, Alfons magatartására, ki korával járó tapasztalatlanságánál fogva azoknak lett eszközévé, kik ugy őt, mint anyját kiüzték a házából, és gyalázattal és piszkokkal halmozták el. Én azonban ez ellen nem teszek ellenvetést, más tiltakozást nem enged meg az ön és seregem becsülete, mint azt, melyet ellenállhatlan ékesszólással ágyuim menydörgése fog hallatni. Alfons proklamáltatása korántsem zárja el előlem Madrid kapuit, sőt egyengeti nekem az utat, hogy ujra feltámasszam szeretett hazánkat (!) A praetoriánusok egy ujabb tette nem sérti meg következmények nélkül a spanyol nép büszkeségét. Nem hiában vannak fölfegyverkezve derék önkénytéseim, kik Eraul, Alpiens, Montezurras, Castellolit, Somorostro, Abarzusa, Castillon, Cordova és Urnietánál győztek; tudni fogják ezek, mint kell egy ujabb gyalázatot, egy ujabb botrányt eltávolitani lelkes Spanyolországunktól a müvelt Európa szemei előtt.

Arra lévén hivatva, hogy a forradalmat elfojtsam hazánkban, el is fogom azt fojtani, ha mindjárt szemtelen istentelenséget tanusit is, avagy pedig a képmutató jámborság köpenyébe takarózik is. Spanyolok! esküszöm nektek istenre és Spanyolországra, hogy szent küldetésemhez hiven mocsoktalanul meg fogom őrizni dicsőség teljes lobogónkat, jelképzi ez a mentőelveket melyek ma reményeinket, holnap (?) boldogságunkat fogják képezni. Kelt főhadi szállásomon, Déva városában 1875. jan. 6. — Carlos.“

Don Carlos határozott állást foglal el unokaöcsével szemben, s banditafőnöke Lizarraga utján egy vandal rendeletet adott ki legközelebb, melyben meghagyja a vasuti társulatoknak, hogy a vasuti közlekedést Madridba és onnan vissza végkép szüntessék be; az ez ellen cselekvő vasuti hivatalnokok tetten éretvén azonnal agyonlövetnek, a vagyonszállitó vonatok elégettetnek, hasonló sorsban részesülvén az utasok podgyászai is. Február 1-étől kezdve pedig magok az utasok is kor és nemkülönbség nélkül a karlista vonaltól két napi járásnyira tolonczoltatnak a karlista területre befelé és ott magukra hagyatnak. E rendelet végrehajtásával az egész karlista hadsereg a tábornoktól kezdve le a közemberig van megbizva, felhatalmaztatván egyszersmind, hogy ily esetekben teljesen saját belátásuk szerint intézkedjenek.—Don Carlos ő felsége különben most egyik szökevény ezredesét körözteti, ki oly röpiratot adott ki a praetendensről, mely ennek teljes visszatetszésével találkozott.

A franczia republikanus párt a nemzetgyülésnek e napokban tartott ülésein a hadsereg uj keretei fölötti vitában még mindig győzött, mi rendkivül jól jel a közelebb tárgyalás alá veendő alkotmány törvényekre nézve. Baj azonban, hogy a párt épen most, diadala előestején háborog s kebelében szakadástól lehet tartani. Mig ugyanis a balközép és a mérsékelt baloldal pártértekezleteiken elhatározták, hogy részt vesznek Ventavonnak az elnöki hatalom szervezésére vonatkozó javaslata tárgyalásában, a szélső bal hir szerint az ellen akar szavazni. Gambetta közlönye, a „Rép. Française“ ugyan még hallgat e kérdésről, a „XIX. Siècle“-nek azonban mindenesetre okának kell lenni, a midőn figyelmeztetést intéz a szélső baloldalhoz, hogy most a döntő pillanatban rakaszkodjék szigoruan a közös taktikához s bizonyitsa be Mac-Mahon előtt, hogy a köztársaságiak csakugyan szervezni akarják hatalmát. — Mint a „Rappel“ állitja, a legitimisták és bonapartisták, valamint a mérsékelt jobboldal egy jó része ellene készül szavazni a Ventavon-féle javaslat második olvasásának. Az orleánisták közül szintén legfelebb 30-an fognak szavazni a javaslatra s igy valóban csak a három republikánus párt szoros összetartásától függ, hogy a Mac-Mahon által egykor oly erélyesen követelt alkotmánytörvények elfogadtassanak.

A német népfelkelési törvényt legközelebb fogadta el a birodalmi gyülés azon ujabb szövegben, melyet a kormány másodizben beterjesztett, s mely a következő: 1. §. A népfölkelés az összes hadkötelezettekből áll a betöltött 17 évesektől a betöltött 42 évesekig, kik sem a hadsereghez, sem a tengerészethez nem tartoznak. A népfölkelés csak akkor lép érvénybe, ha a birodalom részeit ellenséges sergek fenyegetik, vagy azon keresztül vonulnak. 2. §. A népfölkelés császári rendelettel hivatik zászlók alá s a rendeletben meghatároztatik a népfölkelés terjedelme is. 3. §. A fölkelés kiterjesztethetik a póttartalékra is. Fegyverképes németek, kik a hadseregben való szolgálatra nem kötelezteknek, mint önkénytesek beállhatnak a népfölkelésbe. 4. §. A népfölkelők a katonai büntető és fegyelmi rendszabályoknak vannak alá vetve, ugy sziután azok is, kik mint önkénytesek soroztattak a népfölkelésbe. 5. §. A népfölkelés az ellenség ellen való müveletek esetében katonai és lőtávolból felismerhető jelvényeket visel és rendes szakaszokba osztatik be. Rendkivüli szükség esetén a landwehrség a behivott népfölkelés legénységéből egészithető ki, de csak akkor, ha a népfölkelés és a póttartalék használható legénységei minden korosztályból behivattak. A besorozás korosztályonként történik, kezdődik a legfiatalabbal. 6. §. Ha a népfölkelés nincs behiva, a népfölkelésre kötelezettek nem szoritthatnak katonai ellenőrzésre vagy gyakorlatra. 7. §. A népfölkelés a császár által rendeltetik el. Az illető formatiók feloszlatásával megszünik a népfölkelésre kötelezettek katonai viszonya. 8. §. E törvény keresztülvitelére szükséges rendeleteket a császár adja ki.

Az álNana Sahibot az angolok szabadon bocsátották, miután kétségtelenül meggyőződtek, miszerint nem az igazi van kezök között s erősen gyanakodnak Scindia beszülött herczegre, ki az ál Nanát denunciálta, hogy az egész komédia kicsinált dolog volt kettőjök közt oly czélból, hogy az angolok és benszülöttek közt nagy nehezen létrejött szivélyes viszonyt ismét felzavarják. És egy idő óta valóban napról-napra ellenségesebb magatartást kezdenek venni a benszülöttek az angolokkal szemben ugy, hogy Northbroock, India alkirálya proklamatiót bocsátott ki, melybea tudatja, hogy Barodában a benszülöttek Phayre ezredest meg akarták mérgezni. A katonaság parancsot kapott, hogy a Barodába indulásra készen tartsa magát.

TÁVIRATOK.

Berlin, jan 1. Frigyes-Károly főhg. a hintóra akarván felhágni, elcsuszott s bal lábát megsértette.

Konstantinápoly, jan. 15. Werther német követ az Osmanli-rend nagy szalagját nyerte. — A központi segélyegylet könyöradományokra hivja fel egész Európát és Amerikát az éhhallállal küzdő kisázsiai lakosok javára.

Santander, jan. 15. Alfons király Madridba bevonulása tiszteletére az itteni kikötőben horgonyozó hajók üdvlövéseket tettek s a házak erkélyei fel voltak diszitve.

Belgrád, jan. 15. A hadügyminiszter a hadsereg kiképzése körül szerzett érdemeiért ezredessé neveztetett ki.

Washington, jan. 15. Grant elnöki üzenete tegnap olvastatott fel a kongressusban. Az üzenet tudatja, hogy az állam ismét megkezdi a készpénz-fizetéseket, továbbá az állambevételek emelkedését uj adók és vámok életbeléptetése által helyezi kilátásba.

London, jan. 15. A hirlapok Gladstone nyilatkozatát közlik, melyben kijelenti és indokolja is abbeli elhatározását, hogy a szabadelvü párt vezérségéről lemond, a mindenha magasan tartott elvekhez azonban mint eddig, ugy ezután is hü marad.

Bécs, jan. 15. Az Ofenheim-per ma délelőtti folytatólagos tárgyalásán Stern igazg. tanácsos oda nyilatkozik, hogy ő mint számvizsgáló tanácsos a mérleget könyvivőileg és nem érdemileg vizsgálta, minthogy ez utóbbi nem is volt az ő feladata. A lemberg-czernoviczi vasut épitésénél 150,000 fr. megtakaritá eszközöltetett. Az ő inditványára szüntették be az igazg. tanácsosoknak azelőtt járt épitési pótlékot. A felügyeleti tanács ellen emelt vád, ami az ő személyét illeti, alaptalan: a kölcsön megkötését Richterrel az igazg.-tanács nagy megelégedéssel fogadta; a vasutvonal épitését ő kifogástalannak, az álrészvényesek intézményét pedig nélkülözhetlennek tartja.

Kolleczek tanu volt császári biztos a czernoviczi vasutnál beismeri, hogy több izben különböző összegeket kapott fáradságáért Ofenheimtól ennek azon határozott kijelentésével, hogy semmi törvényellenest nem kiván tőle. Ő ugymond a kormányhoz intézett jelentése alapjául a felügyeleti mérnökök jelentéseit vette.

Weber keresk. min. tanácsos hivatkozott a pálya megvizsgálására kiküldöttek jelentéseire. Ő hiányosnak találta a vasuti hivatalnokok fegyelmét; a földmunkálatok tekintet nélkül az ottani időjárási viszonyokra hiányosak voltak; ő azt hiszi, hogy a talpfák jók voltak s csak a töltések voltak roszak. A Pruth hidja hiányos épités folytán omlott össze. Vallja továbbá, hogy gépgyárosok több izben ajánlottak fel Ofenheimnak provisiókat.

Lauda a czernoviczi vasut forgalmi igazgatója vallja, hogy őt 1872-ben a zárgondnokság alkalmazta: a pálya állapotáról kedvezőtlenül nyilatkozik; a talpfák közül csak kevés használható, noha Gácsország a legjobb cserfa-talpakat szolgáltathatja. Tanu tagadja, hogy Schmidet azzal bizta meg, hogy a keresk. miniszterhez küldendő mintául a legroszabb talpfát keresse ki s minél sötétebb szinben tegye meg a jelentést.

Nemzeti szinház.

Tóth Ede pályanyertes „A falurosza“ czimü népszinmüve ma tele ház előtt adatott először nagy tetszés között.

A darabra legközelebb visszatérünk bővebben foglalkozva vele; most csak annyit, hogy a közremüködők jó kedvvel játszottak mindvégig, mi a darab sikerét nagy mérvben elősegitette, kivéve az egy Tamássit, ki utolsó fölvonásbeli monologját nagyon is elnyujtotta és halálra utasitatta vele a közönséget. — A zenét Erkel Gyula szerkesztette nagy gonddal.

Ezuttal nem hallgathatjuk el, hogy a Tamássi által előadott énekek oly borzasztóan voltak kisérve, hogy a különben szép dalok nemcsak hogy nem tetszettek, de visszatetszést szültek.

Azt tartjuk, hogy vagy a karmester birja rá az énekest, hogy taktusban énekeljen, vagy ha az a lehetetlenség világába tartozik, menjen a karnagy az énekes után; mert máskép scandalum lesz belőle.

Blaháné az első fölvonasban nagy hatással énekelt egy ismeretlenebb dalt, melynek varázsát a czimbalom alkalmazása a kiséretben nagyon is emelte. A harmadik fölvonás előtti zenekari bevezetés igen csinos s ha jól vagyunk értesülve, Erkel Gyula szerzeménye.

A hivatalos lapból. Konsuli kinevezés. A király Scholtz Kornélt Berladba tiszteletbeli alkonsullá nevezte ki.

UJDONSÁGOK.

Uj mozgalom a magyar nyelv körül. Derék nyelvészeti folyóiratunk, a „Magyar Nyelvőr“ kezdeményezése folytán a magyar irodalom több bajnoka egy mozgalmat inditott meg, melynek hivatása a magyar nyelvbe becsuszott s már-már átalánossá lett hibás szókat és szólásokat kiküszöbölni és azokat helyesekkel cserélni fel. Az első tanácskozás e hó 2-án tartatott meg, melyben a következőkre nézve történt megállapodás. — A tanácskozmány egyelőre csak a mindennapi életben gyakrabban előforduló hibás szók megjavitását tüzi feladatául. A helyes kifejezések ajánlását megfelelő okadatolással fogja kisérni. — A kifogásolt szók és szólások helyett a régi irodalmat, a népnyelvet és nyelvjárásokat tekinti forrásának. Az uj nevezetek megállapitásában minden idegen befolyástól függetlenül járt el, s végre hogy a minden hónapban tartandó tanácskozásokban vitatás alá kerülendő szók és szólások mindig előre közzé fognak tétetni. — A már megtartott első tanácskozmányon a következő szószerkesztések vitattak meg: 1) **Rakpart**. Teljesen hibás összetétel. Eredménye a német hasonalkotásu szóösszetételek szolgai fordításának. Az ujitók, kik e szót faragták, eljárásuk igazolására több — első tekintetre ilyen alkotásunak látszó már meglevő szót — hoztak föl, pl. lakhely, fenkő, fekhely, csaltojás, piszkafa, gyarfa stb., melyek azonban egyátalán nem bizonyitanak a „rakpart“ alkotása mellett. A felhozott példák ugyanis névi összetételek, azaz olyanok, melyeknek mindkét része név, mik a „rakpart“ első része ige. Lak, fek, csal, most is élő nevek; fen több tájon = fenkő; a „piszkál“ ige világosan utal a „piszka“ főnévre, a „gyak“ Sándor István szerint = sica. pugio. — De mutatja a „rakpart“ helytelen képzését az annak mintájára képezhető, s minden magyar fülre gyilkosan ható mosteknő, szapulkád, futbolond, metszkés, verfény, stb. A „rakpart“ hibás elnevezés helyett tehát „**köpart**“ ajánlható s az összetételekben egyszerüen „part“ köpart alatt mélyebben fekvő rész, melyen a hajókra való rakodás munkája véghez megy, a „**rakodó**“ nevet kapta. A rakodók azon pontjai, hol a hajók megállnak: állomás. — 2. **Raktár**. Ugyanazon okokból hibás mint a rakpart. E fogalom kifejzésére különben van régi jó szónk s ez a „**tárház**“, mely teljesen egyértelmü a raktár=magazinnal. A „raktár“ összetételeiben, mint papirosraktár, óraraktár stb. egyszerüen „**tár**“ szó ajánltatik. — 3. **Idény**. E szó **ny** képzővel az „idő“ szóból van alkotva. Minthogy azonban „ny“ egyátalán nem képző, azért a vele alkotott szók hibásak. Az „idény“ helyett tehát a Tisza-Dunaközön használatos „**ivad**“ vagy „**évad**“ ajánltatik. (Talán helyesebb lenne az utóbbi, a mennyiben a Tisza-Dunaközön ezt használják, nem pedig az „ivad“-ot és az „évad“-nak már irodalmunkban is van nyoma. Lásd Szilády Á. Shahnahme forditását, a hol előjön „évadjának az éjnek“.) — 4. **Vigarda, szállioda**. E szóknak **da, de** képzőjéről az ujabb nyelvtudomány bebizonyitotta, hogy épen nem birnak helyre vonatkozó értelemmel. E két szó helyett a tanácskozmány a „**vigadó**“ és „**fogadó**“ szókat ajánlja, ezeknek származékai „**vigadós**“, „**fogadós**“, mely szóknak megfelelő képzés a „vigarda“ és „szállodá“-ból alig lehetséges. Ezekkel kapcsolatban fölemlitjük a következőket: restauration = vendéglő, restaurateur = vendéglős, herberge = szálló. — A következő tanácskozás tárgyai lesznek: járda, menhely, szivélyes, szellemdus, kenetteljes, élethü, miután (quum), miszerint, valamit ural, valakinek véleményét osztja, és a szenvedő alak használata. — E tanácskozások eddigi eredményéről már lehet következtetni annak későbbi müködésére is. E mozgalom szükségességét ugy hiszszük senki sem fogja kétségbe vonni. A nyelvujitás nagy munkája oly korban vitetett véghez nálunk, midőn a magyar nyelvészet, mint tudomány még alig hogy megszületett. Az ujitások nem a tudomány, de csak a sejtelem alapján alkottattak meg, sitt az idő, hogy most, midőn nyelvtudományunk virágzik, az akkor elkövetett hibákat helyre hozzuk. Nem könnyü lesz e munka már most, midőn a szokás a hibákat jóformán természetünkké változtatta, s midőn annyira jutottunk, hogy az anyanyelvén kivül egyebet nem tudó ember is fülsértő barbarismusokkal beszél és ir. A javitás nehéz munkájában legyen segitségére a közönség is az e czélból munkálkodóknak s igy a már vérünkbe ment hibáktól könnyebben fogunk menekedni.

Az Ofenheim-per ma délelőtti tárgyalásán Pfeiffer udv. tanácsos tanu, ki 1870-ben a czernoviczi vasutnál számvizsgáló tanácsnok volt, azt vallja, nem emlékezik rá, hogy Ofenheim részéről az állomás elfogadására szólittatott volna fel; ő egyes próbák által vizsgálta meg a számlákat, Ofenheim azt mondta neki, hogy a mérleg előbb a fejedelmi biztos által átnézetett, az egyes próbák általi vizsgálatot czélszerütlennek találja; de az előfordul minden társulatnál. Tanu tiltakozik a vádirat azon szemrehányása ellen, hogy a számvizsgáló tanács tisztátalan eszközöket használt, az elnök azon kijelentésével, hogy a közvádló ily szemrehányást nem tett, megelégszik, a védő kérdésére kijelenti, hogy vele szemben tisztátalan eszközöket nem kisértettek meg. Lieben, a Lieben bankház társtulajdonosa azt vallja, hogy 1870-től 1871-ig számvizsgáló tanácsnok volt, erre Ofenheim birta rá, aztán megerősiti Pfeiffer vallomásait. Windisch és Wagner tanuk a Riunioni Adriatica hivatalnokai Novák főnökük részéről, bár sohasem voltak a czernoviczi vasut részvényesei, mint „strohmann“-okat elküldötte e vasuttársulat közgyülésére. Novák, a Riunione Adriatica vezértitkára Ofenheimnak jó barátja azt vallja, hogy ő bár nem volt részvényes, 1860-ban a felügyeleti tanács tagjává választatott, ez állást 1871-ig foglalta el, ő is csak egyes próbák által vizsgálta meg a mérleget s mindent rendben levőnek talált.

Rendöri hirek. Tegnap a budai közuti vaspálya kocsijában egy hölgy mellett egy csomagos nő ült. Midőn a csomagos nő már rég kiszállt veszi csak észre az uri hölgy, hogy tárczáját szomszédnéja magával vitte. — A Károly-kaszárnya rostély-utczai oldalán egy 2-ik emeleti ablakból egy baka ma este fél hatkor az utczára ugrott és sulyosan megsérült. A kaszárnyába viszészа vitték.

Halálozás. Következő gyászjelentést vettük: Ifj. Elek Gábor, neje Okolicsányi Etelke s kiskoru gyermekei Mária, özvegy Apagyi Simonné s gyermekei: Zsuzsanna volt Szentimrey Bertalanné, és gyermekei Szentimrey Elek orsz. képv. s gyermekei Jozefa s férje Kossuth Gábor s gyermekei nevükben szomorodott szivvel jelentik szeretett apjuk illetőleg nagyatyjok és apósuk idősb Pazonyi Elek Gábor, országgyülési képviselőnek, folyó hó 15-én, négy heti gyengéikedése után, élte 76. évében, végelgyengülésben történt elhunytát. A köztiszteletben álló elhunytat testvérei, számos rokonai, számtalan barátai, választó kerülete és megyéje polgárainak részvéte és fájdalma kiséri az örök nyugalomra. Az elhunyt teteme folyó év 17-én, délután 4 órakor, fog a pazonyi sirboltba örök nyugalomra tétetni. Budapest, 1875 jan. 15-én. Áldás hamvaira!

A magyar gazdasszonyok egylete árvaleány nevelő-intézetébe, tekintettel az országszerte uralkodó inségre, elhatározta 100 árvaleányt venni fel. Minthogy azonban az egylet az ezáltal történt költségemelkedést saját pénztárából fedezni nem tudja, azért vasárnap, január 17-én a vigadó összes termeiben álarczos bált rendez, melyre a közönséget, hivatkozva az árvák iránt tanusitandó kegyeletre, minél nagyobb számmal megjelenni kéri. Egy jegy ára 1 frt 50 kr. este a pénztárnál 2 frt. A részvevők a belépéskor emléktárgygyal fognak megajándékoztatni.

Fönyeremény. A hitelsorsjegyek január 2-ki huzása alkalmával a második fönyereményt egy volt vasuti hivatalnok nyerte. A fönyereményre nem csekély szükség lehetett, mert egyike volt azoknak, a kiket a kir. államvaspályától gazdálkodási szempontból elbocsátottak.

---

*) Az itt előroltakat jó lesz Magyarországon is tekintetbe venni, hisz ráillik hazai viszonyaink, honi pályáinkra is.

**) Tessék a czikket végig olvasni és aztán megitélni, miért foglalták le annak német szövegét. Nemde öröm Lajthán innen hirlapirónak lenni?

---

egy egy antik vizvezetéknek, benőve sok százados repkénynyel s meg-megszakadva helyenkint, mint a gondolat, mely fájó tárgyra bukkant akaratlanul, köröskörül a buja füvet halálos lázzal vegyest növelő rónaság, melynek békéjét a milliárd gyikon és egy pár ólálkodó rókán kivül nem háborgatja senki és semmi, a messze távolban körösköröl egymásra boruló halmok és hegyek, melyek olajerdeikkel, barátságos falvaikkal, szőlő- és faültetvényeikkel ugy hivják magukhoz a beteg embert, fönn a felhőtelen ég boltján egy-egy száguldó saskeselyü, mely az élettitok ákombákomjait látszik leirni a lég ürjébe.

Lassankint látni kezdett a szenvedő. Az elhagyatottságában megkapón nagyszerü Campagna szomoru képe társul szegődött bánatához és a természet örökhiven önmagához elüzé agyából a kétségbeesést. Könnyeinek megindulásával, melyek vörös barázdákat vontak gyöngéd arczán, mintha egymásután enyhült volna mindaz, ami ez iszonyatos napon vasmarokkal ragadta meg szivét. Próbált eszmélni, — és ugy találta, hogy mindazért, ami történt, sokkal inkább illeti felelősség a végzetet, mint őt, vagy Margitot.

— Meg kellett volna hallgatnom indokait, — mentegeté magát, — Margit sokkal nemesebb szivü, hogysem ily borzasztó tett szándékos elkövetésére képes lehetne. Hátha csak eszköz volt a sors kezében! Ki tudja, nem játszott-e közre végzetes összejövetelünknél az udvar intrigája is... Óh édesen csábitó remény, ne hagyj el!...

Aztán megint csak a holt ara képe tolult az előtérbe. Ott látta feküdni virágok közt a ravatalon a letört virágot, dicsőült mosolylyal ajkán, édes nyugalommal homlokán.

— Szegény, szegény leány! sóhajtotta könybe borult szemekkel. — Szegény, nemes gyermek! Rafael nem fogta volna veled soha éreztetni amaz irtózatos estének kényszerüségét. Nyugodjál csendesen ifju sirodban. Az emlékezet virágtőjét el fogom ültetni a hantok fölé, melyek idvezült poraidat takarják és légy nyugodt, e virágtőt gondosan fogja ápolni vőlegényed.... Soká-e, nem tudom. de aligha.

(Folyt. köv.)

A bölcsöde-egylet javára az „Európa“ szálloda termeiben f. évi január 23-án tartandó, zártkörü tánczvigalomra a meghivók szétküldettek; fölkéri azonban az egylet azon urakat és urhölgyeket, kik báli meghivót nem kaptak s erre igényt tartanak, sziveskedjenek ez iránt f. évi január 20—23-áig (d. e. 10—12 vagy d. u. 3—5 óra közt a vászi-utczai Nemzeti szálloda első emeletén tartózkodó bálrendező bizottsághoz fordulni, mely gr. Festetits Kálmán elnöklete mellett, Braun Károly pénztárnok, Festetits Tassilo gróf, Hegedüs Kálmán, Jankovics Aladár, Kinsky Zdenko gróf, Kozma György, Lika Döme, Lonovits Gyula, Nigriny Géza, Pázmándy Géza, Révai Gyula báró, Tüköry Alajos, Zichy Manó gróf bizottsági tagokból alakult meg. A bizottság minden törekvése oda irányul, hogy az évek óta igen kedvelt bölcsődei bálok jó hirnevét jövőre is fentartsa, s kéri a közönséget, hogy e diszes tánczvigalomban a jótékony czél tekintetéből is minél számosabban részt venni méltóztassanak.

Mézeskalács-kard, mint életmentő. A „Közérdek“ beszéli el a következő mulatságos históriát: Felka szepességi város és a Máriássy család közt, még a mult század közepe óta egy legeltetési szerződés áll fen, melynek értelmében a nevezett város a Máriássy családnak bérfejében 6 darab aranyat és egy darab mézeskalácsot köteles fizetni. Mivel ez a mai viszonyok közt igen olcsó bérösszeg, azért a város polgármestere gondosan örködik, hogy a bérrel el ne maradjon s a bérlet felmondására okot ne szolgáltasson. A mult év utolsó napján a városi hajdu el is indult a 6 aranynyal és egy pompás mézeskalács-karddal a Máriássy kastélyba. Az uton azonban két farkas támadta meg, kiktől nem tudott máskép menekedni, minthogy a mézeskalács-kardot darabonként elszórta, mit a farkasok felkapkodván őt futni engedték, s igy szerencsésen meg is menekült. A bérlet azonban a felkaiaknak valószinüleg fel fog mondatni, miután a bérösszeg befizetésével elkéstek.

Szakadás a debreczeni zsidók közt. Debreczen városának zsidó polgárai közül mintegy 30—40 orthodox a hitközségtől különvált, s egy orthodox lakásán tartja az istenitiszteletet. A hitközség azonban ugy tapasztalta, hogy az egyházi illetékek rövidséget szenvednek, s hogy a szakadárokat visszahóditsa, gyüléséből külön követet küldött azon megbizással, hogy az egyezkedési föltételeket a külön vált gyülekezettel kölcsönösen állapitsa meg. Az egyezkedés azonban, mint a „Debr. E.“ irja a követ tapintatlansága miatt meghiusult. Ez ugyanis oly imparlamentaris kifejezésekkel támadta meg azokat, kikhez kibékülés végett volt küldve, hogy a gyülekezet hasonló imparlamentaris módon távolitotta el helyiségéből.

Tekintélyes pár. A kolozsvári „Magyar Polgár“-ban olvassuk a következőket: Tegnap ritka két vendége volt szinházunknak. Egy ifju ember és huga, kik közül az első ötödfél mázsát nyom. Hugát — ámbár még gyermek — másfél mázsára becsülik. Nappal penzért mutogatják magukat. Állitólag miskolczi születésüek. Az igazgatóságot kérték: engedje meg, hogy a szinpadról is bemutathassák magukat valamelyik este, e kérelmök azonban megtagadtatott, miután a nemzeti szinház ilyen látványosságoknak tért nem szokott nyujtani.

A prágai cseh nemzeti-szinház már régóta a művészettel össze nem férő demonstratiók szinhelyévé aljasittatott. E szinház tegnapi előadásán, mint a „Hon“-nak irják, egy szereplő rögtönzéseiben gunyszavakat szórt az ifju cseh pártra, miket a jelenvolt közönség egy része lehurrogatott, másrésze meg megtapsolt. A botrány hosszabb időre félbeszakitá az előadást, a rendőrség számos egyént letartóztatott. — Nem rég az volt a hire, hogy e szinházat a benne történő rakonczátlankodások miatt befogják zárni. Ugy látszik, hogy a csehek mindent elkövetnek e hir minél előbbi megvalósulására.

Tömeges bünper. A főváros közvetlen közelében Vácztól egészen Ráczkevéig lakó földmüvesek egy része ellen tömeges bünper indittatott meg birói zártörés miatt. A lakosok ugyanis nem voltak képesek adóhátralékaikat fizetni s igy mindenök zár alá helyeztetett. Az 1873-iki aratás nem vált be, a nyert gabna alig volt elég az uj vetésre, és igy a nép hozzá látott a lefoglalt tárgyakhoz. Mostanában e tárgyak hiányozván, az illetők ellen bünper kezdetett. — Ráczkevén egy 74 éves öreg asszony is bajba keverült, mert a foglalók ellen halállal fenyegetőzött. Váczon egy szőllős gazdának bortermése foglaltatott le, de leánya épen férjhez menvén, a lefoglalt bort vendégeivel együtt kiitta. Ez is bünperbe fogatott. Egy volt alispánnal szinten hasonló eset történt.

Rövidhirek. **A király** a sopronmegyei lakompaki önkéntes tüzoltó egylet részére 100 frtot adományozott. — **Aosta hgnöről**, (Amadé volt spanyol király nejéről) irják Rómából, hogy nehány nap óta örjöngési rohamok szálták meg. — **A magyar mérnök és épitészegylet** jan. 16-án esti 6 órakor az egylet helyiségeiben ülést tart. Tárgya: Hegedüs Károly értekezése „A vasuti kocsiknál alkalmazott fütési rendszerekről. — **Egy diszes római amphitheatrum** maradványaira akadtak a felső Champagneban Laon közelében; a földmunkák, melyek alkalmából az érdekes leletre bukkantak, serényen folytattatnak. — **Uj ut Budakeszire**. A szent János hegy aljan uj utat akarnak épiteni Budakeszi felé. Ez ügyben vegyes bizottság fog eljárni, melyben a város, a közmunkatanács, az óbudai koronauradalom és Budakeszi községé lesznek képviselve. — Az ó-budai Fröbel nőegylet jan. 17-én tartja közgyülését koronautcza 703. sz. alatt. — **Bécsben** egy katonai körökben nagy feltünést okozott röpirat jelent meg, melynek szerzőjeül toskanai János főhget emlegetik. — **Túry Sámuel** szoboszlói földbirtokos és volt országgyülési képviselő 100 frtot adott a városi iskolák szegénysorsu tanitványai számára. — **Debreczen városa** főispánjává Sillye Gábor nevezetett ki, kiről a „Debreczen“ hire szerint azt is beszélik, hogy ő lesz a majdan alakitandó Hajdumegye főispánja is. — **Halál a hullámok között.** Mult kedden reggel egy devényi tejárus asszony alatt, ki át akart kelni a Dunán, beszakadt a jég és a boldogtalant tejes-puttonyával együtt elnyelte a fagyos hullám — **A „Falu roszá“-t** legközelebb Debreczenben is elő fogják adni.

Törvényszéki csarnok.

(Csalási kisérlet.) Herzfelder Sándor, a szegedi járásbiróság irnoka rövid hivatalos pályáján már tömérdek büntethető cselekményt vitt végbe. Sikkasztás miatt egy évi börtönre iéltetvén, mig az ellene hozott első birósági itélet a felebbezési törvényszékeknél tárgyaltatott, másfél hónapig vizsgálati fogságban ült; 1874. márczius 18-án kezesség mellett szabad lábra helyeztetvén, harmadnap kiszabadulása után következő csalási büntényt kisérlett meg. A vizsgálati fogdában bizonyos Tekulits János nevü fogolylyal ismerkedvén meg, szabadlábra helyezése után elment a nevezettnek nejéhez, szül. Makai Rózához, azzal biztatván ezt, valamint ennek fiát Sándort, hogy ő „tud utat és módot“ Tekulits kiszabaditására, ha neki 400 frtot adnak. Tekulits családja előtt gyanusnak tünt fel ezen ajánlat, Herzfeldert a törvényszéknél feladták s vádlott ezért másfél évi börtönre iéltetett, mit ma a legfőbb itélőszék helybenhagyott.

(Gyilkossági kisérlet.) Végh Károly, ó-teleki jegyző 1873. november 18-án reggeli 7 óra előtt épen irodájában ült, midőn Baumbach Mátyás molnár hirtelen belépett és egy hatesövü revolverből reá lőtt. Végh az udvarba menekült s Baumbach utána szaladván, még három lövést tett Végre, és midőn többen segitségére jöttek, a többi két lövést önmagára sütötte ki, de csak könnyen sértette meg önmagát mig a jegyző sutyos testi sértést szenvedett. Baumbach ot a nagybocskereki kir. törvényszék három évi börtönre itélte. A kir. tábla és a legfőbb itélőszék azonban e büntetést négy évre emelték fel.

Közgazdasági értesitő.

Terményüzlet. Budapest, jan. 15. Buza ma csekély kinálat és elég jó vételkedv mellett gyenge forgalmat tüntetett fel szilárd árak mellett s elkelt 15,000 mérő. Tengeri pár krajczárral olcsóbb; egyéb gabnafajok változatlanok.

Hivatalos jegyzéssel a következő kötések történtek: Buza tiszai 1850 vm. 89—86 fns. 5.43—5.10 kr, — fehérvári 3100 vm. 86—82 fns. 5.10—4.90 kr, — bánsági 5700 vm. 87—82 fns. 5.15—4.25 kr, — pestvidéki 1000 vm. 88¼ fns. 5.43 kr, mind 3 hónapra. — Zab 1550 vm. 50 fns. 2.20 kr. — Határidőre csekély üzlet változatlan árakon; buza tav. 4.68—71 kr, tengeri tav. 3.50—51 kr, zab tav. 2.18—19 kr.

Értéktözsde. A mai tőzsdén befektetési papirok és malmok iránt kedvező hangulat uralkodott. — Az előtőzsdén osztr. hitel 228—228.70 élénken kelt. Délben ugyanazon papir 228 70—229 frton kelt és 229.20 kron záródott. — Vasuti kölcsön 99.25, dijsorsj. 84. — Bankok közül földhitel 73—73.25 kr, tak. és hitel 54 zárodott. Orsz. közp. 87.25 kr, első hazai takaréktár 2315 frt. — Valuták és jelváltók lanyhák.

Időjárás. Enyhe ködös idő; ma is olvad, bár kevésbé mint tegnap; légmérséklet reggeli 7 órakor —3.7 C.

—

Kassa jan. 13. Buza 4.20, 4. — Kétszeres 3.70. Rozs 3.15—3.— Sörnek való árpa 2.60. Árpa 2.45—2.35. Zab 1.90—1.80. Kása 6.——5.85. Kukoricza 4.85—2.75. Spriritus 30 foku magyar itczéje 19 kr. Burgonya 95—80 kr.

N.-Várad jan. 5. Buza osztr. mérő 4·50—3·70 kr, kétszeres 3.60—30 kr, rozs 3·10—2.50, árpa 2·50—20, zab 1·80—60, tengeri 2.40 - 70, köles 8 frt, burgonya 1·70 kr, szalona mázsája 36 frt.

Eger jan. 11-én. Buza kilája 4·30—5 ft, kétszeres 3·50—4 frt, rozs 3·30—50 kr, árpa 2·70—80 kr., zab 1·90—2 frt, tengeri 3—3·10 kr.

Nyiregyháza jan. 9. Sozs 3.35—40. 80 ftos. 3·50 - 55. Buza 3.70—4.40. Árpa 2.40 - 50. Zab 1.70—1.80. Tengeri 2.40- 50. Köles 280—3 frt. Lenmag 4.50—5 frt.

Kolozsvár jan. 10. Buza osztr. mérő 4·60 kr, rozs 2.70 kr, tszeres 3.64 kr, zab 1·60 kr, burgonya 1 40 kr, disznózsir 54 kr.

—

A pesti h. e. takarékpénztár-egyesületnek még forgalomban levő 15 napi felmondás mellett 5½%, 30 napi felmondás mellett 5½, illetőleg 6%-al kamatozó pénztárjegyei febr. 14-től fognak 5%-al kamatozni. Ezen pénztárjegyek azon tulajdonosai, akik a jelenlegi kamatélvezetben továbbra is megmaradni óhajtanak, ebbeli czéljukat ugy érhetik el, ha a fölmondási határidő meghosszabbitásába önként beleegyeznek s ennek a pénztárjegyekre történendő feljegyzése végett az emlitett határidő alatt az intézetnél jelentkeznek. A hosszabb felmondási idő az 5½%-al kamatozó penztárjegyekre nézve 90 nap a 6%lal kamatozókra pedig egy félévben határoztatott meg.

A bécsi „Unio-bank“ távirati hirek szerint 5½ millió forint kárpotlást kap az éjszakkeleti vasuttól 5%-os aranyértékü elsőbbségi kötvényekben. Emez 5½ millió forintban be van foglalva a sinekért fizetett számok fejében járó 750.000 frt visszafizetés is. Ezzel szemben az Uniobank 500.000 frtot fizet készpénzben az északkeleti vasutnak kárpotlásul a fölvételnél előtalált hiányos épitésért, valamint tekintélyes quotával járul a nyiregyháza-ungvári vonalnál felmerült differencziák elegyenlitéséhez is. — Az erre vonatkozó szerződés legközelebb fog aláiratni.

A román és szerb kereskedelmi szerződések ügye legközelebb kedvezőtlen fordulatot vett. A Szerbiával folyt tárgyalások teljesen megakadtak s az oláországiakról azt irják, hogy a román kormány egyenesen elfogadhatlan föltételeket szab ugy, hogy az ügy már ezen oknál fogva sem léphet ki az előzetes tárgyalások stádiumából. Ehhez az is járul, hogy a török kormány makacs ellenkezése minden esetre aggodalmat szült, minél fogva, mindent összevetve, az egyezmény létrejötte egyátalán kétessé lőn.

Az osztrák hitelintézet 20 millió forint előlegüzlet szándékozik kötni a magyar keleti vasuttársulattal.

A pesti kereskedelmi bank mult évi mérlege már kész s hir szerint a legközelebbi szelvény 80 frttal, vagy 16%-kal fog beváltatni. A mult évben 85 ft volt az osztalék.

A budapesti összekötő vasuti hid épitéséről a „Közp. Közlek. Közlöny“ következő adatokat közöl: decz. hóban alkalmazásban volt 430 napszámos 87 kézműves, két csónak, négy pálya, egy csavargőzös, 3 gőzgép és 90 méter mellékpálya; készen áll az alépitményből 21.85%. Az anyagkészlet: oltatlan mész 250 vmázsa, terméskő 250 k. m., kirogyolt kő 140 k. m. sóskuti mükő 340 k. m. grasit 123 k. m. hengerezett vas 39221 vm., öntött vas 1528 vm. és aczél 338 vm.

A szarvasmarha kivitel tárgyában a m. keresked. miniszter eme körrendeletet intézi a összes trvhatóságokhoz: „A helybeli kir. olasz főügynökség értesitése szerint, az olasz kormány az osztrák-magyar birodalomból eredt, vagy onnan érkező mindennemü kérődző állatoknak, vagy azoktól eredő nyers terményeknek és hulladékoknak Olaszországba akár szörozföldön, akár pedig vizen való bevitelét eltiltotta.

Kivonat a „Budapesti Közlöny“
(jan. 15-ik számából.)

Árverések. Vingán: febr. 12. v. márcz. 12-én Schropp Katalin ingatlanai 3962 frt 50 kr. — Közép-Visón (Máramaros-Sziget): febr. 16. v. márcz. 16-án Krafcsik Imre és neje ingatlanai 740 frt. — Kémenden (Esztergom): jan. 20 v. febr. 20-án Kovács Imre ingatlanai 2000 frt, 30 frt, 25 frt és 50 frt. — Villyben (Kassa): febr. 18. v. márcz. 18-án Varga József ingatlanai 3114 frt. — Kalocsán: febr. 19 v. márcz. 19-én Geri János ingatlanai 1176 frt. — Budán: febr. 3. v. márcz. 3-án Csoppor Ilona ingatlanai 800 frt. — Pancsován: jan. 30. v. febr. 20-án v. márcz. 9-én Glecsevits Katalin ingatlanai 676 frt. —N.-Szőgyénben (Esztergom): jan. 25. v. febr. 25-én Kohut György ingatlanai 3255 frt. — Gyümölcsénesen (Sz.-Somlyó): jan. 25-én Kuk Mitruj ingatlanai 692 frt és 188 frt 50 kr. — Tasnádon: febr. 4-én Baródi Miklós és Lukács Rozália ingóságai 8 frt és ingatlanai 799 frt. — Felső-Szoporon (Tasnád): febr. 1-én ingatlanok 1305 frt és 340 frt. — Felső-Szoperon (Tasnád): febr. 1-én Berár Andréka hagyatéka ingatlanai 1707 frt. — Bedőn (M.-Szinget): febr. 15. v. márcz. 16-án Bánk Mihály Mihályu hagyatéka ingatlanai 755 frt 120 frt és 100 ftt. — Felső-Szoporon (Tasnád): febr. 1-én Veres Nucz hagyatéka ingatlanai 516 frt. — Kéménden (Esztergom): jan. 28. v. márcz. 1-én Holi János ingatlanai 500 frt. — Baján: febr. 11. v. márcz. 11-én Reichwagen Antal ingatlanai 300 frt és 60 frt. — Aradon: febr. 10-én Winkler Vilmos ingatlanai 20,600 frt. — O-Csaholyban (Tasnád): jan. 30-án Puskás Gligor ingatlanai 531 frt. — Balázsházán: febr. 3-án Rusz Togyer ingatlanai 851 frt. — Aradon: febr. 16. v. márcz. 16-án Gruits György ingatlanai 3824 frt. — N.-Bajomban (B.-Ujfalu): febr. 12-én G. Nemes Sándor ingóságai. — Gyulán: jan. 27. v. febr. 27-én Kozits Lajos és Szabó Juliánna ingatlanai 1000 frt. — Uj-Panáton (Arad): febr. 1. v. márcz. 1-én Novák Kaiser Paulina ingatlanai 1500 frt és 150 frt. — Borösjenőn: febr. 8. v. márcz. 11-én Dezső Ádám ingatlanai 138,757 frt és 17.461 frt. — Diószegen (Székelyhid): jan. 21-én Nagy Ferencz ingatlanai 652 frt. — Vajtán (Sárbogárd): jan. 23-án Mészáros Mihály és neje ingóságai. — N.-Rákoson (Szombathely): febr. 12 v. márcz. 15-én Hiba István ingatlanai 50 frt, 80 frt, 100 frt, 30 frt, 100 frt, 50 frt és 300 frt. — Makón: febr. 10. v. márcz. 12-én Sipos Erzsébet ingatlanai 230 frt és 200 frt. — Farkas-Patakon (Belényes): jan. 21-én Macskás Lup ingatlanai 832 frt. — Cseszorán (Belényes): jan. 22-én néh. Rátz Togyer és Pap Lázár ingatlanai 535 frt és 89 frt 50 kr.

Csőd: Ostreicher B. szatmári ruhakereskedő ellen, bejelentések április 3-ig, id. tömeggondnok és perügyelő Unger Gusztáv ügyvéd; — Váradi Pál szatmári ügyvéd ellen, bej. febr. 16-ig id. tömeggondnok Freund Ábrahám, perügyelő Visky Károly ügyvéd; — Uray Albert szatmári kereskedő ellen, bej. február 16-ig.

Nemzeti szinház. Szombaton, jan. 16-án. „Brankovics, Szerbia despotája“. Eredeti uj dalmü 4 felv. — Vasárnap, jan. 17-én, bérletfolyamban, másodszor: „A falu roszsza“. Eredeti népszinmü 3 felv.

Várszinház. Szombaton, jan. 16-án. Először: „A képirók“. Vigj. 3 felv. — Vasárnap, jan. 17-én, bérletfolyamban: „Három kalap“. Vigj. 3 felv.

A nagykomlóban Bakonyi daltársulata. Sárközy és Kecskeméthy zenetársasága. Előadás közben czimbalom soló. Schunda I. V. uj találmányu pedál czimbalmán.

Főmunkatársak: Simonyi Ernő, Mocsáry Lajos.
Kiadótulajdonosok és szerkesztők:
Csávolszky Lajos és Oláh Károly.

HIRDETÉSEK.

HELL F. P.

Budapest, II. kerület, fő-utcza, a kereskedelmi bank épületében.

ajánlja nagy választéku raktárát férfi, női s gyermek **kész fehérnemüekben** minden **szövött áru s uri divat czikkekben** legolcsóbb szabott árakon.

Minden megrendelést alábbi árukból, s megbizásokat bármely más czikkekre utánvéttellel azonnal teljesitek.

Urak részére:

Ingek angol Chiffonból:
drbja 1 40, 1 65, 2, 2.40, 3, 3.50, 4.
6 drb 8, 9.50, 11.50. 13, 17, 20, 22.80.
Szines perkalból:
drbja 1.50, 2, 2.25, 2.50.
6 drb 8.50, 11.50, 12.80, 14.20.
Angol oxfordból gallérral, drbja 2.25, 6 darab 12.80, 2 külön gallérral, drbja 3.80, 6 drb 21.60.
Ingelők gallérral darabja 60 kr. 6 darab 3.25 kr.
Labravalók vászonból minden formában darabja 1.50, 1.75, 2, 2 25, 2.50, 3.
6 darab 8 50, 10, 11.50. 12.80, 14.20. 17.
Télre szövött gyapju **alsó mellények s alsó nadragok**, vékony vagy vastag darabja 1, 1.30, 1.50. 2, 2.50—5 frtig.
Félharisnyák pamutból fehér vagy csikos, kötegje 3.50, 4, 4.50, 5, 5.50—10 frtig, télre gyapjuszövött vékony vagy vastag szövetü kötegje 5, 5.50, 6, egész 12 frtig.
Galler és kézelők legujabb divatu mintában, egy köteg szép dobozban gallér 2.50, kézelő 4, 4 50, 5.25.
Zsebkendők egész fehér vagy szines széllel kötegje 2.40, 3.60, 4.20, 5, 5.50 6 ftig fehér selyem 90 kr.
Legujabb **nyakkötők** selyemből keskeny 14 krtól 1 frtig, széles 20 krtól 3 frtig kész nyakkötők minden formában 40 krtól 5 frtig.
Nyaksálok darabja 80 kr. sálkendők 1.28-tól 5 frtig.
Angol plaidek darabja 7.20, 8, 10, 12 frt, plaid-szij 60 kr. **Kautschuk-köpenyeg** darabja 8, 9 frt.
Kesztyük kitünő glacé párja 1.15, szarvasbör 1.20, 1.90, posztó 75, 85 kr, 1.20
Törölközők beszegve kötegje 5—15 ftig
Ruganyos **nadrágtartók** 70, 90 kr, 1.20 nadrágszij 25 kr.
Esernyők 2—15 frtig.
Mellkezelő s galléringgombok csont- v. bronczeből nagy választékban s szép melltük, nyakkendő-gyürük, fésük, fogkefe, szappan és finom illatszerek,
Fiuk részére kesztyük, nyakkötők, zsebkendők,

Hölgyek részére:

Ingek angol Chiffonból szép mellvarrással és himzéssel:
darabja 2, 2.25, 2,50, 3, 3.50, 4,
6 drb 11.50, 12.80, 14.20, 17, 20, 22.80.
Corsettek angol Chiffon vagy Barhetből darabja 1.40, 1,50, 1,60, 1.80, 2, 2.50, 3, 3.50, 4 –5 frt,
6 drb 8, 8.50, 9, 10, 10 25, 11.50, 13, 17 20, 22.80, 28.
Labravalók Chiffon vagy Barchetből:
drbja 1.35, 1.50, 1.75, 2, 2.50, 3, 3.50,
6 drb 7.70, 8.50, 10, 11.50, 14.20, 17, 20.
Alsószoknyák Chiffonból szép szegélyek s fodrokkal:
darabja 2.40, 2 80, 3, 3.50, 4, 4.50, 5, 6,
6 drb 13.75, 16, 17, 20, 22.80 25,50, 29, 33,50,
Lószőrszoknyák fodrokkal drbja 3,50, 4, 4.25, 5, 5,50, 6.
Lószőrturnurok darabja 1.20, 1.40, 1.60, 2, 2.50.
Dezekfüzők (Mieder) darabja 1, 1,25 1,50, 1.80, 2,50, 3, 3,50, 4 frt
Diszitett **kötények** Chiffonból fehér 1 frt, 1,40, szines 1,40, fekete moirból 1,30 kr 1.60, 2.20 kr
Zsebkendők egész fehér vagy szines széllel darabja 20 krtól, himzett 30 krtól.
Szövött pamut **harisnyák** kötegje 2,40, 3,60, 4,20, 5, egész 12 frtig. télre szövött párja 85 krtól 2 frttg. szövött **kamasli** 1.25, 2 frtig gombos **női kesztyük** kitünő glacé párja 1,15, szarvasbör 1 20, 1.80, posztó 65, 75, 1, 1,30. Mollgallérok s ujjak legujebb gallér s kézelők richfodrok s kalapfátyolok, selyemrecze fökötők (Netzhaube) 17 krtól.
Pongyola fökötők fehér 70 krtól, szallaggal 85 krtól, posztó himzett **baschlikok** 2 frtól 3 frtig. Berlini szövöttkendők fejre 1.35, 1,75, nyakra 1,75, 3, 3 25, selyem nyakkendők 20 krtól 3 ftig Női derékövek 25 krtól 2,50 ig. Mindenféle fogkefe, szappan és illatszer.
Leányok részére fehér és szines Chiffon s fekete moirkötények, gallér és kézelők posztó baschlikok, berlini szövött-kendők, nyakkötők, kesztyük és kerek fejfésük.
Ujjon szülött gyermekek részére ingecskék, szövött, horgolt s kötött rokolyák s fökötők, szakálkák, vászon és horgolt pólyaszalag, hosszuvánkos, piqué s levarott paplankák, vászon- és gumipelenkák, horgolt czipőcske, harisznyák, téli berlini zubonyok s szoknyácskák s fejkötők a legolcsóbb áron:

Chiffon röfe 22, 25, 28, 30, 34, 40, 42, 48 kr. csikos barhet röfe 34 krtól, piqué parhet röfe 64 krtól, szines ruhabarhet röfe 35 krtól, futószönyek röfe 40 krtól légmentes ajtó és ablak-tekercs röfe 5 és 6 kr, pamut és selyembársony fehér flanell.

Fehér áruk, Batist, clair vége 2 frt 75 krtól, moll s crepelisse 3 frt 75 krtól, tarlatain, tullanglais, illusion, crep, gaz stb. Mindennemü **béléssövetek, diszitések és rövid árúk,** orleáns, chirting, chiffon, damis, mouslin, organtin vége 82 kr.-tól, béllés vásznak minden **csipkék** s csipkebetétek, himzet **csikok** s betétek, ingmellek 20 krtól entoilage, riche, aprets, selyem és pamut, rojtok, selyem és bársonyszalagok, vászon és pamutszalagok, minden szinór sujtás és füzők, varró selyem, varró és kötőczérna, minden kötő, himző és horgolópamut, valódi potteadorfi s 4-szálas kötőpamut gyári áron szintugy tük, gombok, csatok, gyüszü, kapocs, centiméter, lámpabél stb.

Rendelések mindennemü fehérneműekre, fehérnemüek varratásra, névhimzése, s minden himzések a legujabb formákban, szintugy gallér és kézelők tisztitás végett a legolcsóbb árért elvállaltatnak s pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Minden levél általi rendelés, mintán küldeményekre is különös figyelmet forditok csak személyes összeállitásom után eszközöltetik és biztositom a nagyérdemü vidéki közönséget, midőn ezennel becses rendeléseivel szerencséltetni kérem, hogy minden legcsekélyebb rendelést is szigoruan kivánság szerint rögtön a lehető legjobban teljesitik. Megbizásokat is bármely más czikkre igen tisztelt vevőimtől szivesen elfogadok s minden dij nélkül eszközlök,

Tovább szines kanavászon vége 8 frt, 8 frt 50 kr, 9 frt, 15 frtig, 30 röfös fonalvászon vége 8 frt 50 kr, 9 frt, 9 frt 50 kr, kávés abrosz 2 frt 20 krtól kávéskendő kötegje 2 frt 10 krtól, csipkefüggöny egy pár egy ablakra 3 frt 50 krtól 15 frtig, függönypojtok párja 60 krtól, ágyteritők 5 frt 75 krtól, asztalteritők 4 frt 50 krtól.

Tizenegyedik kiadás.
(Magy. nyelven 6-dik.)

A nemi élet titkai és veszélyei.

Értekezések a nemzés-, terhesség-, önfertőzés-, magömlés-. sápkór-, fehérfolyás-, közösülési tehetetlenség-, női magtalanságról stb., az utóbbi ór- és gyógymódjaival.

Függelékkel a bujakori ragályzásról és dr. Rodet lyoni orvos **ragály elleni óvszerről** a férfi és női ivarszervek bonczlani ábráival.

Ára: 1 ujforint.

Postán küldve 10 krral több; utánvétellel 40 krral több. Megrendelhető szerzőtől következő czim alatt:

Dr. EIBER E.
Pesten József-utcza 66-dik szám saját házában.

Betegek levél utján is gyógyittatnak.

HIRDETESEK

e lap részére felvétetnek a

hirdetés-felvételi-irodában

hatvani-utcza

13. sz.

Közvetités és ügyvédkedés.

Felvállal minden a törvénykezési, közigazgatási és pénzügyi szakba vágó ügyeket, bünügyekben nyilvános védelmezéseket teljesit; ingatlanságoknak el- és bérbeadásánál közvetitőleg befolyj ingatlanságokra pénzkölcsönöket szerez; itt helyben székelő miniszteriumoknál, curiánál, kir. törvényszékeknél, járásbiróságoknál, országos intézeteknél, cs. kir. katonai és kir. honvéd hatóságoknál folyamatban levő ügyek állásáról azonnal szerez és ád értesitéseket, és ezeknél beadandó ügyek elintézését teljesiti és előmozditja; végre peres ügyekben informatiókat utasitás szerint eszközöl.

A legmérsékeltebb dijért.

Kérdezősködésekre utánvét mellett válaszol,
Pestről egy, Budáról két forintért. Minden megrendelést teljesit

TÓVÖLGYI TITUSZ és TÁRSA

ügyvédi, közvetitő- és ügynöki
irodája,

(Budapesten, országut 15. szám Zrinyi-ház.)

Győnyörü
selyemáruk
és a legujabb divatu
báli ruhakelmék
bámulatos olcsón
a legnagyobb választékban kaphatók
HAMBURGER Adolfnál
BUDAPEST, IV. koronaherczeg utca 8.
Minták kivánatra bárhová ingyen küldetnek.

Uradalmak

és kisebb **birtokok** az ország különböző részeiben, továbbá **házak** és **háztelkek** Budapesten **elaüásra** ajánltatnak

Tanárky és társ.

(előbb **Egan, Tanárky és társ.**)
birtokközvetitő-szakintézete által
Budapesten,
(mérlegutcza 7. szám alatt.)

Budapest, 1875. Nyomatott Kocsi Sándornál. (Ország-ut 39. sz. Luby ház.)

KIHAJTANI!